

Αναγόρευση Πανιερωτάτου Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρου σε Επίτιμο Διδάκτορα του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

● Του Λουκά Α. Παναγιώτου
Διευθυντή Ραδιοσταθμού «Λόγος»

«*Η* δικαιοσύνη δεν μπορεί να παραμείνει με χειροπέδες εσαεί κλεισμένη στα μπουντρούμια. Η δικαιοσύνη δεν πεθαίνει και δεν χάνεται, γιατί είναι καρπός του Πνεύματος και δώρο του Θεού.

Η δικαιοσύνη ουδέποτε καθηλώνεται μόνιμα πάνω στον σταυρό, κι αν ποτέ υποστεί μαρτυρικό θάνατο ανίσταται εκ του τάφου τριήμερη», ανέφερε στην ομιλία του κατά την αναγόρευσή του σε επίτιμο Διδάκτορα του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, ο Μητροπολίτης Κύκκου και Τηλλυρίας Νικηφόρος.

«Η Κύπρος προώριστα να ζήσει και θα ζή-

σει, γιατί οι ρίζες της είναι πολύ βαθιές. Είναι ρίζες τριοχιλιετούς ιστορίας», επεσήμανε, καταληκτικά και εν μέσω θερμών χειροκροτημάτων, ο Πανιερωτάτος.

Η επίσημη τελετή πραγματοποιήθηκε στη μεγάλη αίθουσα τελετών του κεντρικού Πανεπιστημίου στην Αθήνα και σ' αυτή παρέστησαν αρκετοί ιεράρχες και εκπρόσωποι του Οικουμενικού Πατριαρχείου, του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας, της Εκκλησίας της Ελλάδος, Πανεπι-

σημιακοί και Ακαδημαϊκοί δάσκαλοι, πολιτικοί παράγοντες και πλήθος κόσμου.

Ο τιμώμενος εισήλθε στην αίθουσα τελετών συνοδευόμενος από τα μέλη της πρυτανείας και τη χορωδία της Θεολογικής Σχολής υπό τη χορηγία του καθηγητή Αθανασίου Βουρλή ψάλλοντας εκκλησιαστικούς ύμνους.

Το έργο και την προσωπικότητά του παρουσίασε ο καθηγητής του Τμήματος Κοινωνικής

Θεολογίας, Νικόλαος Νικολαΐδης.

Ο κ. Νικολαΐδης χαρακτήρισε τον Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας «δυναμική και πολυδιάστατη προσωπικότητα», που δεν περιορίζεται στα εκκλησιαστικά δρώμενα, αλλά παρεμβαίνει και προσφέρει στα κοινωνικά και πολιτιστικά δρώμενα.

Ανέφερε επίσης ότι η απόφαση του Πανεπιστημίου Αθηνών να αναγορεύσει τον Κύκκου

Νικηφόρο σε επίτιμο διδάκτορα, συνιστά επιβλημένη ενέργεια, αφού επιβραβεύει το έργο μιας εκκλησιαστικής προσωπικότητας από τη μαρτυρική Κύπρο.

Ο Πανιερώτατος, στο πλαίσιο της ομιλίας του, κατά την τελετή αναγόρευσής του σε Επίτιμο Διδάκτορα, ευχαρίστησε ιδιαίτερα για την τιμή, που, όπως είπε, αποδίδεται μεν στο πρόσωπό του, απευθύνεται δε σε ολόκληρη την «Ορθόδοξη, Αυτοκέφαλη και Αποστολική Εκκλησία της Κύπρου, η οποία επί αιώνες οδεύει τη δύσβατη και πάντοτε ακτινοβολούσα οδό του μαρτυρίου και της μαρτυρίας».

Υπογράμμισε μάλιστα ότι αποδέχεται «την τιμητική αυτή διάκριση στη διαρκώς ανισταμένη και ανθοφορούσα ιστορική του Κύκκου Μονή, η οποία διαμέσου των αιώνων και των ποικίλων στροφών και περιπετειών της ιστορίας έζησε και επέζησε και ζει ως άνθος κάλλιστο της Ορθοδοξίας προς δόξα Θεού και ευλογία και οικοδομή του χειμαζομένου σήμερα κυπριακού λαού».

Συνέχισε λέγοντας ότι «απηχεί ακόμη και αντανakλά η υψηλή αυτή τιμητική διάκριση στον υπερήφανο ελληνισμό της Κύπρου, που για τριάντα τέσσερα τώρα χρόνια βρίσκεται σε μια σχέση βίαιης αναμέτρησης με τον επιθετικό επεκτατισμό μιας γειτονικής χώρας και απεγνω-

σμένα μάχεται για να μη δολοφονηθεί η Ελευθερία, η Δικαιοσύνη, η Ειρήνη και προ παντός η Ελπίδα».

Ο Κύκκου Νικηφόρος, στην συνέχεια, ανέπτυξε, ενώπιον του πολυπληθούς ακροατηρίου το θέμα: «Το επέκεινα του θυσιαστηρίου χρέος της Ορθοδοξίας προς διακονία της Αγάπης και της Ειρήνης μεταξύ των ανθρώπων και των λαών» και αναφέρθη, στο πρώτο μέρος της ομιλίας του, στην έννοια του μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας και στο δεύτερο μέρος προσέγγισε «την προοπτική της Ορθόδοξου Εκκλησίας για μία αξιόπιστη διακονία της μεγάλης υποθέσεως της παγκόσμιας ειρήνης».

Εξήγησε, ταυτόχρονα, ότι «τα ποικίλα και πολλαπλά αδιέξοδα της αυτονομημένης από τον Θεό μετανεωτερικής εποχής μας και το χρέος της Ορθόδοξου Εκκλησίας για μια ενωμένη, ανανεωμένη, σύγχρονη μαρτυρία με εσωτερική συνέπεια και οικουμενική προοπτική» αποτέλεσε το ερέθισμα, το οποίο τον παρώθησε στην επιλογή του θέματος αυτού.

Αναφερόμενος στα σύγχρονα προβλήματα που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα, όπως τη φτώχεια, την πείνα και τους πολέμους, είπε πως πρέπει να προβληματίσουν την Εκκλησία.

Επεσήμανε πως η Ορθόδοξη Εκκλησία οφείλει να παραμείνει γέφυρα διαλόγου και να

πρωτοστατεί στους διαχριστιανικούς και δια-
θρησκειακούς διάλογους.

Τελειώνοντας ο Πανιερώτατος σημείωσε ότι «δεν θα μπορούσα να εγκαταλείψω το βήμα αυτό χωρίς αναφορά στη μαρτυρική ιδιαίτερη μου πατρίδα, την ποτισμένη από οδύνη και κλέος Κύπρο» σημειώνοντας ότι «το ξίφος του Αττίλα εξακολουθεί να είναι μπηγμένο στην καρδιά της. Και μένει εκεί. Και η καρδιά αιμάσσει. Και η ψυχή πονάει».

Κατακλείοντας την ομιλία του, ο μητροπολίτης Κύκκου, έκανε εκτενή αναφορά στο κυπριακό πρόβλημα και την καταστροφή της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

«Βαρύ το νέφος που για τριάντα τέσσερα τώρα χρόνια σκεπάζει το γλυκύ ουρανό της Κύπρου. Είναι το νέφος της δοκιμασίας του κυπριακού ελληνισμού, του οποίου σκληρή συνεχίζεται των εθνικών παθών η Μεγάλη Εβδομάδα. Είναι το νέφος της αγωνίας για το συνεχιζόμενο δράμα των δοκιμασιών και των θλίψεων, πού τραυματίζουν βαθύτατα τις φυλλορροούσες ελπίδες», είπε.

«Ο κυπριακός ελληνισμός, όμως, δεν αποδυσπετεί και δεν αποκάμνει. Μάχεται και θα μάχεται μέχρι που, κατά τον ποιητή, να «ανασηκώσει την πλάτη ο Πενταδάκτυλος» και να αποσειεί

τον Τούρκο εισβολέα. Μέχρι που να αιθριάσουν και να μειδιάσουν και πάλιν οι ουρανοί της μαρτυρικής Καρπασίας, της αδούλωτης Κερύνειας, της υπερήφανης Μόρφου και της ευκλεούς Αμμοχώστου. Μέχρι που ο κυπριακός ελληνισμός να βγει από τη σκιά θανάτου στο υπερήφανο φως της ελευθερίας.

Μέχρι που να τερματισθεί το μαρτύριο του διχασμού της πατρίδας του. Μέχρι που να εξευρεθεί μία δίκαιη, λειτουργική, βιώσιμη και δημοκρατική λύση, εναρμονισμένη με το ευρωπαϊκό κεκτημένο και το διεθνές δίκαιο και σύμφωνη με τις αρχές του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας», υπογράμμισε, με έμφαση, ο Μητροπολίτης Κύκκου.

Μετά τις ομιλίες, η κοσμήτορας της Θεολογικής Σχολής Ελένη Χριστινάκη παρέδωσε στον κ. Νικηφόρο τη διδακτορική τήβεννο και το σχετικό δίπλωμα.

Τέλος στην τελετή παρέστησαν ο Πρόεδρος της Κυπριακής Πρεσβείας στην Αθήνα Γιώργος Γεωργής, οι πρόεδροι των Θεολογικών Σχολών των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης, μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, φοιτητές, εκπρόσωποι των κυπριακών οργανώσεων και μέλη της κυπριακής παροικίας.

Ομιλία Αντιπρύ- τανη Εθνικού και Καποδιστρι- ακού Πανεπι- στημίου Αθηνών Καθηγητή Δ. Ασημακόπουλου κατά την αναγό- ρευση του Πανιερωτάτου Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρου σε Επίτιμο Διδάκτορα

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών με «πλήθουσαν αγοράν» συμμετέχει στον εορτασμό της αποδόσεως τιμής στον Πανιερώτατο Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρο. Εμείς στην Αθήνα τον αισθανόμαστε ως σάρκα εκ της σαρκός μας υπό την έννοια ότι ο Πανιερώτατος είναι πτυχιούχος της Θεολογικής μας Σχολής.

Αλλά και από την άλλη πλευρά ο Πανιερώτα-

τος είναι δικός μας άνθρωπος. Είναι καθηγητής. Να θυμίσω ότι υπήρξε Καθηγητής επί περίπου εξήκοντα χρόνια στην Ιερατική Σχολή «Απόστολος Βαρνάβας», ενώ έχει ιδρύσει Βιβλιοθήκη στην Ιερά Μονή Κύκκου όπου φυλάσσονται 16.000 τόμοι βιβλίων από τα οποία οι 2000 είναι παλαιύτα.

Ίδρυσε το Κέντρο Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου με συγγραφικούς και εκδοτικούς σκοπούς καθώς και οργάνωσης συμποσίων και σεμιναρίων επί Θεολογικών, Φιλοσοφικών, και Κυπρολογικών θεμάτων και έρευνας με πρωταρχικό ενδιαφέρον την μοναστηριολογία και την ιστορία της Εκκλησίας της Κύπρου.

Έχει ακόμη ιδρύσει το Κέντρο Θησαυρού της Κυπριακής Ελληνικής Γλώσσας – Ιστορικό Λεξικό της εν Κύπρω Ελληνικής Γλώσσας στο οποίο καταγράφεται σε τράπεζα δεδομένων η Ελληνική Γλώσσα της Κύπρου από των αρχαίων χρόνων έως σήμερα κατά το πρότυπο του Thesaurus Lingual Graecal.

Όλα αυτά καθώς και όσα θα παρουσιάσει για τον τιμώμενο ο Καθηγητής του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας του Πανεπιστημίου μας κύριος Νικόλαος Νικολαΐδης μας κάνουν να αισθανόμαστε τον Πανιερώτατο ως έναν άνθρωπο που ανήκει στους Πανεπιστημιακούς κύκλους.

Ως προς την προσωπικότητά του είναι γνωστό – και απλώς διαπιστωτικά το λέω – ότι πρόκειται για μία βαθύτατα πνευματική προσωπικότητα, μορφή, φυσιογνωμία Ιεράρχου με βαθιά Θεολογική αλλά και Νομική παιδεία. Η Θεολογική συγκρότηση, η σοφία του «σεπτού Ιεράρχη» είναι γνωστή στους ειδικούς. Πρόκειται για μία μορφή Ιεράρχου η οποία - επιτρέψτε μου έναν Θεολογικό όρο - θα έλεγα ότι «αναπαύει». Αναπαύει με αυτή την ειρηνική διάθεση και την ειρηνική μορφή, με μια Χριστιανική ειρήνη, με μια ψυχική ηρεμία, με μια γαλήνη την οποία εκπέμπει σε όσους έχουν την τύχη και την ευκαιρία να τον πλησιάσουν.

Ο λόγος του είναι λόγος ενωτικός και συμφιλωτικός, μακριά από ανεδαφικούς νεοφανατισμούς και ασύγγνωστες νεομισαλλοδοξίες. Είναι λόγος αγάπης προς τον άνθρωπο. Άλλωστε η έννοια του Χριστιανισμού, όλη η διδασκαλία του Θεανθρώπου στηρίζεται στην αγάπη. Αλλά το πώς βγαίνει έξω, πώς περνάει στον κόσμο και πώς πραγματώνεται είναι ένα θέμα το οποίο δεν είναι καθόλου εύκολο. Αυτή τη ζωντανή Χριστιανική Αγάπη έχει περάσει και είναι ένα μήνυμα που δίνει ο Πανιερώτατος.

Είναι ακόμη σημαντικό ότι ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης ερμηνεύει με έργα και όχι με λόγια τις εντολές του Χριστού και τα παραγγέλματα του Ευαγγελίου, προσαρμόζει το ποιμαντικό του έργο στις πνευματικές αναζητήσεις της σύγχρονης

εποχής, ερευνά με σοβαρότητα και υπευθυνότητα τα προβλήματα της σημερινής κοινωνίας, και έχει θέσει στις προτεραιότητές του το πρόβλημα των ναρκωτικών, του AIDS, της ανεργίας, της εγκληματικότητας και της βίας.

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρος γεννήθηκε στις 2 Μαΐου 1947 στο χωρίο Κρήτου Μαρόττου της επαρχίας Πάφου. Μετά την αποφοίτησή του από το δημοτικό σχολείο της γενέτειράς του προσελήφθη ως δόκιμος μοναχός στην Ιερά Μονή Κύκκου, όπου υπηρέτησε επί έξι έτη, φοιτώντας συγχρόνως στην τριτάξιο Ελληνική Σχολή, η οποία λειτουργούσε εντός της προαναφερθείσας μονής. Στη συνέχεια, ως υπότροφος της Μονής συνέχισε τις σπουδές του στο Λύκειο Κύκκου, από το οποίο απεφοίτησε το 1969.

Την 6η Απριλίου 1969 χειροτονήθη από τον αείμνηστο Αρχιεπίσκοπο Μακάριο τον Γ' στον πρώτο βαθμό της ιεροσύνης, και εντάχθηκε στη μοναστική Αδελφότητα της Ιεράς Μονής Κύκκου. Το 1970 ενεγράφη στη Νομική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, από την οποία απεφοίτησε το 1974. Στη συνέχεια, με υποτροφία της Ιεράς Μονής Κύκκου, συνέχισε τις σπουδές του στη Θεολογική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, από την οποία απεφοίτησε το 1978.

Στις 8 Σεπτεμβρίου 1979 χειροτονήθη υπό του τότε Αρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Χρυσοστόμου Α' στο δεύτερο βαθμό της ιεροσύνης, και προεχειρίσθη σε Αρχιμανδρίτη.

Έκτοτε υπηρέτησε επί έξι περίπου έτη ως Καθηγητής στην Ιερατική Σχολή «Απόστολος Βαρνάβας», επί πέντε έτη ως Πρόεδρος του Εκκλησιαστικού Δικαστηρίου Λευκωσίας, και επί τρία έτη ως Γραμματέας της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Κύπρου, ενώ παράλληλα από το 1979 μέχρι και το τέλος του 1983 υπηρέτησε στην Ιερά Μονή Κύκκου ως Μέλος του Ηγουμενοσυμβουλίου αυτής.

Στις 28 Δεκεμβρίου 1983 η Αδελφότης της Ιεράς Μονής Κύκκου τον εξελέξε δια μυστικής ψηφοφορίας στη θέση του Ηγουμένου της Μονής και στις 14 Ιανουαρίου 1984 έγινε στην προαναφερθείσα Μονή η τελετή της ενθρονίσεώς του, προεξάρχοντας του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Κύπρου Χρυσοστόμου του Α'.

Στις 18 Φεβρουαρίου 2002 εξελέγη από την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Κύπρου Επίσκοπος Κύκκου και στις 24 Φεβρουαρίου 2002 χειροτονήθη και ενθρονίσθη εις Επίσκοπον. Στις 11 Μαΐου 2007 εξελέγη παμψηφεί υπό της κληρικο-λαϊκής εκλογικής συνελεύσεως, Μητροπολίτης της νεοσύστατης Μητροπόλεως Κύκκου και Τηλλυρίας και ενθρονίσθη στις 13 Μαΐου 2007.

Πανιερώτατε, αποτελεί για μας ιδιαίτερη

τιμή, χαρά, και συγκίνηση να Σας έχουμε σήμερα κοντά μας. Στο πρόσωπό Σας βλέπουμε τους αδελφούς μας στην Κύπρο, βλέπουμε έναν αγωνιζόμενο λαό διωγμένο με τη βία από τις πατρογονικές του εστίες και σας βεβαιώνουμε πως η σκέψη ότι τα άνομα σχέδια των Τούρκων που αποσκοπούν στη νομιμοποίηση των τετελεσμένων της βίας και ακολούθως στην κατάκτηση όλης της Κύπρου μπορούν να πετύχουν, συνέχει τις καρδιές μας.

Μας συγκινεί ιδιαίτερα το γεγονός ότι είστε Μητροπολίτης της ακριτικής Τηλλυρίας, σημαντικό μέρος της οποίας βρίσκεται υπό κατοχή, και αυτή η βιωματική σχέση είναι που δημιουργεί μια ιδιαίτερη συγκίνηση για εμάς σήμερα.

Θα πρέπει να συμβάλλετε ώστε η Εκκλησία να εγείρει φωνή αγωνιστική υπέρ των δικαίων του Κυπριακού λαού, όχι όμως με έξαλλους και αποπνέοντες ηρωική μωρία λόγους οι οποίοι όπως αποδείχτηκε στο παρελθόν είχαν ως τίμημα την «εκποίηση» των ιερών και των οσίων μας.

Πανιερώτατε, πάρτε κουράγιο και θάρρος από τη διαπίστωση ότι ο Ελληνισμός ενώ δεν είχε ποτέ την εύνοια των αριθμών όχι μόνο επιβίωσε αλλά και μεγαλούργησε. Είμαστε βέβαιοι ότι σε όλους, πρόσφυγες και μη, εμπνέετε κουράγιο για τη συνέχιση του αγώνα μέχρι τη δικαίωση.

Η δράση Σας όπως και όλων των Ποιμεναρχών στο πρόβλημα της κατοχής δεν πρέπει να περιοριστεί μόνον στο νησί. Είναι αναγκαίο να διαφωτιστεί και να ενεργοποιηθεί η διεθνής Χριστιανική κοινότητα και μάλιστα τα υψηλά κλιμάκιά της, ώστε οι πιέσεις και οι παρεμβολές να κάνουν την Τουρκία να προχωρήσει σε δίκαιες για όλους τους Κυπρίους λύσεις.

Σήμερα βρισκόμαστε εδώ για ένα ευχάριστο γεγονός. Η Πανεπιστημιακή κοινότητα αποφάσισε να Σας τιμήσει, αναγορεύοντάς Σας επίτιμο Διδάκτορα του τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Αυτή η αναγόρευση, από ένα Πανεπιστήμιο που Σας θεωρεί ότι προέρχετε από τους κόλπους του, αποτελεί προσφορά μέσα από την καρδιά μας σε έναν άνθρωπο που έχει τη δική σας προσωπικότητα και πνευματικότητα.

Τις σπουδές και το έργο του τιμωμένου θα παρουσιάσει εκτενέστερα ο κος Νικόλαος Νικολαΐδης, Καθηγητής του τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Τελειώνοντας Σας εύχομαι υγεία και προσωπική ευτυχία επιθυμώντας να είστε πάντοτε μπροστά με την ίδια πνευματικότητα και την ίδια δύναμη ώστε να μας οδηγείτε και εμείς να ακολουθούμε και να Σας βοηθούμε.

Ευχαριστώ.

Παρουσίαση
του Μητροπο-
λίτη Κύκκου και
Τηλλυρίας και
Ηγούμενου της
Ιεράς Βασιλικής
και Σταυροπη-
γιακής Μονής
Κύκκου κ. Νικη-
φόρου από τον
Καθηγητή κ.
Νικολαΐδη κατά
την αναγόρευ-
σή του σε επί-
τιμο διδάκτορα
της Θεολογικής
Σχολής του Παν.
Αθηνών στις 23
Οκτωβρίου '08

Ἐλλογιμώτατε κύριε Ἀντιπρύτανι,
Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Πρικονήσου κ.
Ἰωσήφ, Ἐκπρόσωπε τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἴκουμενικοῦ
Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου,
Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Ἀξώμης
κ. Πέτρο, Ἐκπρόσωπε τῆς Α.Μ. τοῦ Πατριάρχου
Ἀλεξανδρείας κ.κ. Θεοδώρου,
Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Μαντινείας
καί Κυνουρίας, κ. Αλέξανδρε, Ἐκπρόσωπε τῆς
Α. Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης
Ἑλλάδος κ.κ. Ἱερωνύμου,
Πανιερώτατε Μητροπολίτα Κύκκου
καί Τηλλυρίας κ. Νικηφόρε,
Ἐξοχώτατε κύριε Πρέσβη τῆς Κύπρου,
Ἐξοχώτατοι κύριοι Πρέσβεις,
Ἐλλογιμώτατοι κύριοι Προπρυτάνεις
Ἐλλογιμώτατοι κύριοι Κοσμήτορες,
Ἐλλογιμώτατοι κύριοι Πρόεδροι τῶν
Πανεπιστημιακῶν Σχολῶν Ἀθηνῶν
καί Θεσσαλονίκης,
Ἐλλογιμώτατοι κύριοι Καθηγητές,
Σεβασμιώτατοι,
Τίμιο Πρεσβυτέριο,
Κυρίες καί Κύριοι,

«Σπουδή γάρ εὐφυῖα συνέδραμεν, ἐξ ὧν
ἐπιστῆμαι καί τέχνη καί κράτος ἔχουσι».

Ἐάν ὁ εὐστοχος αὐτός λόγος, τοῦ Γρηγορίου
Θεολόγου ἔχει διαχρονική δύναμη, καί ἔχει, τότε
αὐτός ὁ λόγος ἰδιαίτερα ἰσχύει καί στήν παρούσα
περίπτωση. Στό πρόσωπο καί τό ἔργο τοῦ τιμω-
μένου τήν ὥρα τούτη «ἔχουσι κράτος αἱ τέχναι
καί αἱ ἐπιστῆμαι», ἀφοῦ σ' αὐτόν παρατηρεῖται
καί λειτουργεῖ ἄρμονική συνδρομή τῆς σπουδῆς
καί τῆς εὐφυΐας.

Αὐτός ὑπῆρξε καί ὁ λόγος τῆς εἰσηγητικῆς
πρότασης πρός τόν «Τομέα Κανονικοῦ Δικαίου
καί Βυζαντινῆς Θεολογίας ἀπό τοῦ Θ' αἰῶνος, καί
Βιβλικῶν Σπουδῶν καί Πολιτιστικοῦ Βίου τῆς Με-
σογείου» τῆς Καθηγήτριας καί νῦν Κοσμήτορος κ.
Ἐλένης Χριστινάκη, τοῦ Καθηγητή κ. Παναγιώτη
Χριστινάκη καί τοῦ ὁμιλοῦντος, καί τοῦτος ὁ λό-
γος ἐπικράτησε, ὥστε ὁμόφωνα ἡ Συνέλευση τοῦ
Τμήματος Κοινωνικῆς Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς
Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν νά ψηφίσει
τήν ἀπονομή τοῦ τίτλου τοῦ ἐπίτιμου διδάκτορα
στόν Πανιερώτατο Μητροπολίτη Κύκκου καί Τηλ-
λυρίας καί Ἡγούμενο τῆς παλαιφάτου καί μεγί-
στης Ἱεράς Βασιλικῆς καί Σταυροπηγιακῆς Μονῆς
Κύκκου κ. Νικηφόρο.

Ὁ τιμώμενος ἀποτελεῖ δυναμική, πολυδιάστα-
τη καί διορατική, αὐτόφωτο προσωπικότητα, ἡ
ὁποία ὑπερακοντίζει τά στενά ὄρια τῆς ἐποχῆς τῆς
καί καθίσταται ἀγέραστη διαχρονικά. Ἡ διακρίβω-
ση τούτη δέν ἀποτελεῖ ἔξαρση τῆς στιγμῆς, οὔτε
καί συνιστᾷ σχῆμα ρητορείας. Τοῦ λόγου τό σαφές
καταμαρτυρεῖ τό πολυμερές τοῦ ἔργου τοῦ τιμωμέ-
νου, τό ὁποῖο δέν περιορίζεται στά ἐκκλησιαστικά

πλαίσια καί δρώμενα, αλλά θεραπεύει παραγωγικά πολλούς τομείς της εκκλησιαστικής πράξης καί ζωής, της Θεολογικής επιστήμης, τών γραμμάτων καί τών τεχνών καί γενικά της ανθρώπινης καί πανανθρώπινης ζωής.

Ὁ Κύκκου Νικηφόρος φέρει, μεταφέρει καί προσφέρει τόν οἰκουμενικό ἄνθρωπο, ὅπως ὁ ἀρχαῖος στωικός νοῦς τόν συνέλαβε καί ὅπως ὁ Χριστός στή νέα οἰκονομία τόν προτύπωσε καί τόν πραγματοποίησε. Παρά τό περιορισμένο σέ γεωγραφική ἔκταση τῆς νήσου Κύπρου, τοῦ νότου τούτου τῆς ἐσχατιᾶς τοῦ Ἑλληνισμοῦ καί τῆς Εὐρώπης, αὐτή ἡ σμίκρυνση δέν στάθηκε ἐμπόδιο στό εὖρος τοῦ ἔργου, τό ὁποῖο ὁ τιμώμενος Ἐπίσκοπος παρήγαγε καί ἐξακολουθεῖ νά παράγει, ὥστε νά καταστῆ αὐτός γνωστός στούς «ἐγγύς καί στούς μακράν».

Ὅταν ὁ μακαριστός πατέρας σας Ἀθανάσιος, Πανιερώτατε, σᾶς συνόδευσε, γιά νά σᾶς παραδώσει στή σκέπη τῆς Παναγίας τῆς Ἐλεούσας τοῦ Κύκκου, μετά τήν ἀποφοίτησή σας ἐκ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου τῆς κοινότητας Κρήτου Μαρόττου τῆς ἐπαρχίας Πάφου, καί ἀφοῦ μετά ἀπό λίγο διαμεσολάβησε καί τό θλιβερό γεγονός τοῦ θανάτου τῆς προσφιλοῦς μητέρας σας Μαρίας, ἡ ὁποία καί σᾶς ἐγκατέλιπε ἐπτὰ ὀρφανά παιδιά, τά ὁποία ἐπάξια ἀνέθρεψε ὁ ἥρωας πατέρας σας, ὁ τότε Ἠγούμενος Κύκκου Χρυσόστομος, ἐγκρίνοντας τήν ὡς δόκιμο ἔνταξή σας στή Μονή,

μεταξύ ἄλλων, ἄκων προφήτεψε: «Ποῦ ξέρετε, ἂν αὐτός ὁ μικρός δέν γίνει αὔριο ὁ Ἠγούμενος τῆς Μονῆς», καί ὄχι μόνο, συμπληρώνομε ἐμεῖς.

Καί ὁ πανσθενουργός Κύριος καί ἡ χάρις τῆς Παναγίας τῆς Κυκκώτισσας ἀξίωσαν τόν τότε Νεοκλή, αὐτό ἦταν τό κατά κόσμον ὄνομα τοῦ τιμωμένου, νά ὑπηρετήσῃ εὐδόκιμα, στήν ἀρχή, γιά 6 χρόνια στή Μονή τῆς μετανοίας του, νά φοιτήσῃ, στή συνέχεια, στό Λύκειο Κύκκου στή Λευκωσία, νά χειροτονηθεῖ διάκονος στίς 6 Ἀπριλίου 1969, ὑπό τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ', νά φοιτήσῃ τό 1970 στή Νομική Σχολή τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καί τό 1974 στή δική μας τή Σχολή, καί ἀκολούθως νά ἀποφοιτήσῃ, ἀριστεύοντας, καί ἀπό τίς δύο πιά πάνω Σχολές.

Ἡ σπουδή καί ἡ εὐφυΐα τοῦ τότε διακόνου Νικηφόρου συντέλεσαν στή χειροτονία του σέ πρεσβύτερο στίς 8 Σεπτεμβρίου 1979 καί στήν ἀνάδειξή του σέ Ἀρχιμανδρίτη ὑπό τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Χρυσόστομου Α' καί στήν ἀνάθεση σ' αὐτόν, σταδιακά καθηκόντων, ὡς Καθηγητή τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς «Ἀπόστολος Βαρνάβας», γιά ἕξι χρόνια, ὡς Πρόεδρου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, γιά πέντε χρόνια, καί ὡς Γραμματέα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου, γιά τρία χρόνια.

Ἡ ἐκτίμησις καί ἡ ἐμπιστοσύνη τῶν Πατέρων τῆς τροφῆς Μονῆς του, στήν ἤδη ἀναδεικνυόμενη καί προβαλλόμενη προσωπικότητά του, τόν

αναγόρευσε ως μέλος του Ήγουμενοσυμβουλίου το 1979, για να κορυφωθεί το κύρος και η ακτινοβολία του Αρχιμανδρίτη Νικηφόρου στις 28 Δεκεμβρίου 1983, με την εκλογή του από την Αδελφότητα της Μονής του ως Ήγουμένου της επί έννεακοσίων και πλέον ετών αδιάλειπτης ζωής και προσφοράς της μεγίστης Ίερᾶς Βασιλικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τῆς Ἐλεούσας τοῦ Κύκκου.

Με τόν τρόπο αυτό εισέρχεται ὁ Ἡγούμενος Νικηφόρος σ' ἓνα στάδιο ζωῆς μακρᾶς, περιπετειώδους ἀλλά καὶ ἔνδοξης, ὑπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἔννοια τοῦ ὄρου. Αἰσθάνεται βαρὺ τὸ φορτίο τῆς διακονίας του καὶ τὸ δρόμο δύσβατο, τραχὺ καὶ τεθλιμμένο. Ἔτσι, ἀναλαμβάνει τὴν Ἡγουμενία καὶ καταθέτει στὸν ἐνθρονιστήριό λόγο του, στὶς 14 Ἰανουαρίου 1984: «Γνωρίζω ὅτι ὁ ὁδὸς τῆς ζωῆς μου ἀπὸ σήμερον δὲν εἶναι ἀνθόσπαρτος. Εἶναι ὁδὸς μαρτυρίου –*via dolorosa*– καὶ σταυροῦ. Ἀλλὰ ἐλπίζω καὶ χαίρω, διότι εἶναι καὶ ὁδὸς θριαμβικῆ, ἀφοῦ ἐμπράκτως τὴν ὄδευσε πρῶτος ὁ «υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου», ὁ σταυρωθεὶς καὶ ἀναστάς Κύριος!»

Ὡς Ἡγούμενος ὁ Νικηφόρος ἀναλαμβάνει καὶ ἐπιλαμβάνεται τῶν ἔργων τῆς Μονῆς, ὥστε νὰ συνεχίσει καὶ νὰ αὐξήσει καὶ νὰ πολυπλασιάσει τὴν ἐκκλησιαστικὴ, ἐθνικὴ, παιδευτικὴ, πολιτιστικὴ, φιλανθρωπικὴ ἱστορία καὶ παράδοσή της. Γνωρίζει πὼς ὀφείλει νὰ ἀνταποκριθεῖ στὶς προκλήσεις τῶν καιρῶν, ὄχι μόνο τοῦ σήμερα ἀλλὰ καὶ τοῦ αὔριου.

Με τὴ διορατικότητα, ἡ ὁποία τὸν διακρίνει, τὸ εὐτολμο καὶ ριψοκίνδυνο τοῦ χαρακτήρα του, ἀλλὰ καὶ με τὴν παρρησία καὶ «τὴν θεοφρούρητον συνέσιν» του, κατὰ τὸ Μ. Φῶτιο, ἀναμετρᾷ τὸ προσδοκώμενο ἔργο, τὸ ἐπιμετρᾷ καὶ προβαίνει μεθοδικὰ καὶ θεαματικὰ στὴν ἐκτέλεσή του, ἀξιοποιώντας, ὡς σοφὸς οἰκονόμος, τοὺς πόρους τῆς Μονῆς, ἄνευ τῶν ὁποίων, κατὰ τὴν παροιμιώδη φράση τοῦ ἀρχαίου ρήτορα Δημοσθένη, «οὐδὲν ἔστι γενέσθαι τῶν δεόντων».

Καὶ ἄς μὴ θεωρηθεῖ, ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὅτι ἡ μέριμνα τούτη συνέπνιξε τὰ ὁράματά του ἢ ἀποξήρανε τὴν ἰκμάδα τῆς διακονίας καὶ τοῦ ζήλου του.

Στὴν ἀρχὴ ἀνασκευάζει καὶ ἀναπαλαιώνει τὸ σύνολο κτηριακὸ συγκρότημα καὶ τὸ καθολικὸ τῆς Μονῆς του, ἓνα ἔργο ζωῆς τεράστιο, τὸ ὁποῖο ἔχρηζε ἄμεσης ἐπισκευῆς καὶ συντήρησης. Ἐπιλέγει ἀριστοὺς τεχνίτες, οἱ ὁποῖοι, κατ' ἐντολὴ καὶ σχεδιασμὸ δικό του, σέβονται τὸν περιβάλλοντα χῶρο καὶ ἐμπλουτίζουν με εἰκονικὲς ἀποτυπώσεις, ἀπὸ χρώματα καὶ ψηφίδες, τόσο τὸ καθολικὸ, ὅσο καὶ τοὺς ἐκτός τοῦ ναοῦ χώρους, με θεματολόγιο ἀπὸ τὸν ἔκπληκτο βιβλικὸ, ἐκκλησιαστικὸ πλοῦτο καὶ τὴν ἱστορία τῆς Μονῆς. Οἱ προσκυνητὲς καὶ οἱ ἐπισκέπτες σήμερα παραμένουν ἐκστατικοὶ ἀπὸ τίς θαυμάσιες ἀπεικονίσεις, οἱ ὁποῖες φιλότεχνα κοσμοῦν τὴ Μονή, καὶ ἀποβαίνουν ἢ σιωπῶσα δι-

δασκαλία καὶ φωνὴ τοῦ ὀρθόδοξου πλοῦτου.

Τὸ ὄραμα τοῦ Κύκκου Νικηφόρου, ὅμως εἶναι ἢ ἴδρυση ἑνὸς Πολιτιστικοῦ Ἰδρύματος στὸν Ἀρχάγγελο Λευκωσίας, τὸ ὁποῖο θὰ ἀποτελέσει σταθμὸ στὰ γράμματα, στὴν παιδεία, στὴν ἐπιστήμη, καὶ γενικότερα, στὸν πολιτισμὸ. Γι' αὐτὸ, καὶ ἐξαιτίας τοῦ πολυεπίπεδου τούτου Κέντρου ἀλλὰ καὶ τῆς σύνολης ἐκκλησιαστικῆς καὶ πολιτιστικῆς του προσφοράς, ἡ Ίερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Α', στὶς 18 Φεβρουαρίου 2002 τὸν ἐκλέγει Ἐπίσκοπο Κύκκου, γιὰ νὰ ἀκολουθήσει στὶς 9 Μαΐου 2007, ἡ παμψηφεί ἄξια ἐκλογή του ὑπὸ τῆς κληρικολαϊκῆς συναξῆς ὡς Μητροπολίτη Κύκκου καὶ Τηλλυρίας.

Τὸ πολυδύναμο μνημονευθέν αὐτὸ Ἰδρυμα, ἔπειτα ἀπὸ σύντονους καὶ καλὰ μελετημένους σχεδιασμοὺς, γίνεται πραγματικότητα. Προσλαμβάνεται ἐξειδικευμένο προσωπικὸ, τὸ ὁποῖο, σὲ ἀρκετὲς περιπτώσεις ὁ ἴδιος ὁ Ἡγούμενος προετοιμάζει, χορηγώντας ὑποτροφίες σὲ ἄπορους ἀλλὰ ἐπιμελεῖς νέους.

Σήμερα κάτω ἀπὸ τὴν ὀμπρέλλα τοῦ Πολιτιστικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ίερᾶς Μονῆς Κύκκου, στεγάζονται καὶ λειτουργοῦν:

1. Τὸ Κέντρο Μελετῶν τῆς Ίερᾶς Μονῆς Κύκκου, τὸ ὁποῖο ἰδρύθηκε τὸ 1986 καὶ ἔχει πραγματοποιήσει μέχρι τώρα πάνω ἀπὸ ἑκατὸ αὐτοτελεῖς ἐπιστημονικὲς ἐκδόσεις, σχετικὲς με τὴν κυπριακὴ μοναστηριολογία, τὴν ἐκκλησιαστικὴ γραμματεία, τὴ βυζαντινὴ τέχνη, τὴ μουσικολογία κ. ἄ. Ἐκφραστικὸ ὄργανό του εἶναι ἡ Ἐπετηρίδα του, πού περιλαμβάνει μελέτες, ἀναφερόμενες στὴν ἱστορία τῆς Μονῆς Κύκκου, καθὼς καὶ σὲ πολλές ἄλλες πτυχὲς τῆς ζωῆς τοῦ νησιοῦ, ὅπως τὴν ἀγιολογία, τὴν ἱστορία τῆς κυπριακῆς ἐκπαίδευσης, τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία, τὴν κωδικολογία – παλαιογραφία καὶ διάφορα ἄλλα θέματα. Στὸ Κέντρο Μελετῶν λειτουργεῖ μεγάλη βιβλιοθήκη, ἐνῶ μία δεύτερη λειτουργεῖ στὴ Μονὴ Κύκκου, ἡ ὁποία καὶ διαθέτει δεκαεπτὰ χιλιάδες τόμους βιβλίων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα δύο χιλιάδες εἶναι παλαιότυπα. Περιλαμβάνει ἐπίσης Ἀρχεῖο Ἑλληνικῶν Ἐγγράφων καὶ Ἀρχεῖο Ὀθωμανικῶν Ἐγγράφων, ὅπως καὶ σπάνιες σειρὲς περιοδικῶν τῆς Κύπρου καὶ τοῦ μείζονος Ἑλληνισμοῦ. Ἡ βιβλιοθηκονομία τούτη ἀποτελεῖ ἔργο τῆς μέριμνας τοῦ Κύκκου Νικηφόρου.

Οἱ ἐκδόσεις τοῦ Κέντρου Μελετῶν ἀποδεικνύουν, τόσο τὰ εὐρύτερα ἐπιστημονικὰ ἐνδιαφέροντά του, ὅσο καὶ τὴ συμβολὴ του στὴν ἀνάπτυξη τῆς κυπριολογικῆς ἐπιστήμης, καὶ διαχωρίζονται σὲ ἔντεκα σειρὲς: 1. Γενικά Ἔργα περὶ τῆς Ίερᾶς Μονῆς Κύκκου 2. Ἀρχεῖο Ίερᾶς Μονῆς Κύκκου 3. Πηγὲς τῆς ἱστορίας τῆς Ίερᾶς Μονῆς Κύκκου 4. Μετόχια Ίερᾶς Μονῆς Κύκκου 5. Θεολογικά Δοκίμια 6. Περί Κύπρου 7. Διδακτορικὲς Διατριβὲς 8. Γενικά Ἔργα

9. Κλασική Ὁρθόδοξος Μελουργία 10. Πρακτικά Συνεδρίων καὶ 11. Ἀφιερωματικοὶ Τόμοι.

2. Τό Κέντρο Θησαυροῦ τῆς Κυπριακῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας, τό ὁποῖο ἰδρύθηκε τό 1993 καί ἔχει ὡς ἔργο του τήν καταγραφή σέ τράπεζα δεδομένων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας τῆς Κύπρου ἀπό τούς ἀρχαίους χρόνους μέχρι σήμερα, κατά τό πρότυπο τοῦ *Thesaurus Linguae Graece*, ἀποτελεῖ ἕνα ἄλλο τεκταινόμενο ἐπίτευγμα τοῦ Κύκκου Νικηφόρου. Γιά τό σκοπό αὐτό ἔχει προσληφθεῖ καί ἐργάζεται ἄοκνα ἕνα ἐπιτελεῖο ἀπό ἔγκριτους γλωσσολόγους ἀκαδημαϊκοὺς καί μῆ.

3. Τό Μουσεῖο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κύκκου, ἕνα κόσμημα καλλιτεχνίας καί ἐκφρασης, εἶναι ὁ καρπός μιᾶς ἐπίπονης προσπάθειας τοῦ τότε Ἡγουμένου καί νῦν Μητροπολίτη Νικηφόρου. Στεγάζεται στήν κεντρική Ἱερά Μονή Κύκκου καί λειτουργεῖ μέ βάση τίς σύγχρονες διεθνεῖς προδιαγραφές μουσειολογίας. Στίς συλλογές του περιλαμβάνονται οἱ ἐναπομείναντες ἀπό τίς διαρκεῖς συλήσεις τῶν κατά καιρούς κατακτητῶν τῆς Κύπρου ἀνεκτίμητης ἀξίας ἐκκλησιαστικοὶ καί ἀρχαιοελληνικοὶ θησαυροί, καί ὄχι μόνο.

Νά σημειωθεῖ πρέπει ἐδῶ ὅτι ὁ Μητροπολίτης Νικηφόρος ἔντονα ἐνδιαφέρεται καί γιά τούς θησαυροὺς τῆς κατεχόμενης Κύπρου, τούς ὁποίους ἐμπορεύονται Τοῦρκοι καί ἄλλοι ἀρχαιοκάπηλοι, καί γιά τήν ἐπαναπόκτησή τους καταβάλλει σημαντικό κόπο καί χρεῖμα.

Ἀπόδειξη τοῦ ἐνδιαφέροντος καί τοῦ πολιτιστικοῦ ἔργου τοῦ Κύκκου Νικηφόρου, καί ἰδιαίτερα γιά τούς κατεχόμενους θησαυροὺς τῆς Κύπρου καί τόν ἄμεσο κίνδυνο καταστροφῆς τους ἀπό τούς Ἀτίλους, ἀποτελοῦν καί οἱ σχετικές ἐκδόσεις καί Ἐκθέσεις τοῦ Κέντρου Μελετῶν, μέ θεματολόγιο: «Τά θρησκευτικά μνημεῖα στήν Τουρκοκρατούμενη Κύπρο: Ὁψεις καί πράξεις μιᾶς συνεχιζόμενης καταστροφῆς». Ἡ πρόσφατη μάλιστα ἐκπληκτικὴ ἔκθεση μέ τοῦτο τό περιεχόμενο καί μέ πραγματικά ντοκουμέντα ξεκίνησε ἀπό τίς Βρυξέλλες (30 Ἰουνίου 2008), πέρασε ἀπό τό Μουσεῖο Βυζαντινοῦ Πολιτισμοῦ Θεσσαλονίκης, ἀκολούθησε ἄλλες εὐρωπαϊκὲς πρωτεύουσες καί προγραμματίζεται νά φθάσει μέχρι τίς ΗΠΑ. Ἐξαιτίας τῶν Ἐκθεμάτων καί τῆς παρουσίας τοῦ θέματος-προβλήματος αὐτοῦ σέ ἐπίσημα διεθνή βήματα ἀπό τόν ἴδιο τό Μητροπολίτη Κύκκου, πολλοί, ἰδίως, ἐπίσημοι φορεῖς τοῦ εὐρωπαϊκοῦ γίνεσθαι ἀλλά καί ἑκατοντάδες χιλιάδες θεατές καί ἀκροατές ἐξέφρασαν τήν ἀνησυχία τους γιά τό συντελούμενο καθημερινά ἀφανισμό τοῦ εὐρωπαϊκοῦ καί πανανθρώπινου τούτου πολιτισμοῦ.

4. Τά Ἐργαστήρια Συντήρησης ἱερῶν κειμηλίων καί ἐκκλησιαστικῶν ἀντικειμένων, μιά ἄλλη σημαντικὴ πτυχή τοῦ ἔργου του, φιλοξενούνται

στό νεόδμητο καί γιά τό σκοπό αὐτό κατάλληλα διασκευασμένο κτίριο καί λειτουργοῦν στόν Ἀρχάγγελο Λευκωσίας μέ ἄρτια καταρτισμένο καί ἐξειδικευμένο ἐπιστημονικό προσωπικό. Σ' αὐτά συντηροῦνται παλαιότυπα, χειρόγραφα καί ἔντυπα, εἰκόνες, ψηφιδωτά, ξυλόγλυπτα, ὑφάσματα, πίνακες, ἄμφια, εἶδη λαϊκῆς τέχνης, ἀρχιτεκτονικῆς κ.ἄ. Τά Ἐργαστήρια ἀναλαμβάνουν ἐπίσης τήν προστασία τοιχογραφιῶν, τή συντήρηση καί ἐπιχρῶση τέμπλων καί ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν εἰδῶν καί συμμετέχουν σέ διεθνεῖς, κυρίως, ἐκδηλώσεις μέ διάφορα ἐκθέματα. Ἐργο τῶν ἐν λόγω ἐργαστηρίων εἶναι καί ἡ ἀποκατάσταση ἢ ἀναπαλαίωση παλαιῶν ναῶν ἢ Μετοχιῶν, ὅπως τό τῆς Παναγίας τοῦ Σίντη, στήν Πάφο, τό ὁποῖο, στό παρελθόν, ἄκριτα καί ἀδόκιμα πωλήθηκε σέ ἰδιώτη, γιά νά ἀγορασθεῖ ἀπό τόν τιμώμενο Μητροπολίτη, καί νά βραβευθεῖ ἡ ἀναστύλωσή του ἀπό τήν «Εὐρώπα Νόστρα».

5. Τό Διεθνές Βῆμα συνάντησης Θρησκείων καί Πολιτισμοῦ ἀποτελεῖ ἕνα τόλμημα καί ἐπίτευγμα μέ παγκόσμιες διαστάσεις τοῦ τιμώμενου Μητροπολίτη καί διερμηνεύει καί ἐφαρμόζει τό οἰκουμενικό κήρυγμα τῆς Ὁρθοδοξίας, ὥστε νά προσεγγίζει διαλογικά καί σωστικά «πάντα ἄνθρωπον» «εἰς πάντα τά ἔθνη». Τό κυριακό λόγιο «ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνη βληθείση εἰς τήν θάλασσαν καί ἐκ παντός γένους συναγαγούση (Ματθ. ιγ' 47), ἀσφαλῶς καί ὑπῆρξε ἡ κύρια αἰτία καί ἔννοια τοῦ ἐγχειρήματός του τούτου.

Ἐτσι διαμέσου τοῦ Παγκοσμίου τούτου Βήματος σκοπεῖται καί λειτουργεῖ μία συνάντηση, μέ τή μορφή Συνεδρίων καί Συνδιασκέψεων ἐπὶ παγκοσμίου ἐπιπέδου, καί μέ ἐκπροσώπους τῶν διαφόρων Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, Ὁμολογιῶν, Θρησκείων καί πολιτισμῶν, προκειμένου νά ὑπάρξει προσέγγιση καί γόνιμος διάλογος καί ἐπικοινωνία μεταξύ τῶν ἀνθρώπων καί ἀλληλοκατανόηση καί ἀπάμβλυνση ἢ ἀπό κοινοῦ ἀντιμετώπιση διαφόρων προβλημάτων καί ζητημάτων, τά ὁποῖα ἀπασχολοῦν ἢ καί ταλανίζουν τόν ἄνθρωπο σέ παγκόσμιο ἢ καί τοπικό ἐπίπεδο.

Τό 2007 καθιερώθηκε ἀπό τήν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση ὡς ἔτος κατά τῶν διακρίσεων. Ἀλλά τό *diversity against discrimination* πρόλαβε καί τό καθιέρωσε ὁ Κύκκου Νικηφόρος. Καί γιά μᾶς, τούς Ἕλληνες τῆς Κύπρου, τοῦτο προέχει, γιὰτί λειτουργεῖ ὡς καταλύτης, ὥστε νά ὑπερβούμε ἑλληνοκύπριοι καί τουρκοκύπριοι τό φράγμα τῆς προκατάληψης καί νά ἀνοίξουμε, ἐπὶ τέλους, τήν πόρτα τῆς ἐπαναπροσέγγισης καί ἀρμονικῆς συμβίωσης, κάτι γιά τό ὁποῖο ἔντονα νοιάζεται ὁ τιμώμενος. Τοῦτος ὁ ὀραματισμός δέν σημαίνει γιά τόν τιμώμενο ὅτι, μπορεῖ νά γίνεται ἐπὶ ζημία ἢ ἐπὶ ἐκπτώσει τῶν δικαίων τοῦ Κυπριακοῦ Ἑλληνισμοῦ. Τοῦ λόγου τό ἀσφαλές ἀποδεικνύει τό γεγονός ὅτι ὁ Κύκκου Νικηφόρος χρηματοδότησε γιά τήν

έπικράτηση του ΟΧΙ στο σχέδιο Άνάν.

6. Μέσα στα πλαίσια των δραστηριοτήτων και έπιτευγμάτων του δίκαια τιμώμενου Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρου έντάσσεται και τό έμπρακτο ένδιαφέρον του, για τήν καλλιέργεια και άσκηση τής έκκλησιαστικής ψαλτικής τέχνης. Η Σχολή Βυζαντινής Μουσικής τής Μονής, ή όποία λειτουργεί και παραδίδει δωρεάν μαθήματα, στη Λευκωσία, μέ παραρτήματά της σε άλλες περιοχές και μάλιστα τής όρεινής Κύπρου, και ό Βυζαντινός Χορός της ό όποιος, λόγω και των παραστάσεων του στο έξωτερικό, άποτελούν σταθμό στα έκκλησιαστικά μουσικά πράγματα τής Κύπρου, και όχι μόνο, και πιστώνουν τόν άγιο Κύκκου.

7. Στην Κύπρο, και για τήν Κύπρο, ιδιαίτερα, ή Ίερά Μονή Κύκκου άποτελεί, για αιώνες τώρα, ένα καθοριστικό μέγεθος, τό όποιο πορεύεται και λειτουργεί μέ τό λαό της και συνιστά και όρίζει τή φυσιογνωμία, τήν πνευματική ζωή, τήν παιδεία, τόν πολιτισμό, τούς όραματισμούς, αλλά και άναπαύει τούς πόνους και τούς στεναγμούς του λαού της.

Ό Κύκκου Νικηφόρος φέρει και βαστάζει τό ιστορικό τουτο πολυποίκιλο και πολυσήμαντο βάρος και χρέος και πρωτοπορεί, άνεβάζοντας τόν ιστορικό πήχυ σε άνώτερες κλίμακες μέ σημαντικά και καιρία άνοίγματα, στο τοπικό και στο παγκόσμιο γίγνεσθαι, τά όποια και τόν καθιστούν έκκλησιαστική και παγκόσμια προσωπικότητα στα πράγματα τής Έκκλησίας, τής παιδείας, του πολιτισμού και του άνθρωπισμού.

Και είναι μέσα σ' αυτά τά πλαίσια, πού τόν συναντούμε νά ένισχύει ποικιλότητα τά παλαίφρατα και άλλα Πατριαρχεία και τοπικές Έκκλησίες, τήν Όρθόδοξη έξωτερική ιεραποστολή, τήν όργάνωση άνθρωπιστικών άποστολών μέ χρήματα, φάρμακα, τρόφιμα, ρούχα και άλλα είδη στη Σερβία, Λίβανο, Σρί Λάνκα, Μπουκέτ και άλλοι. Και είναι γι' αυτό τό λόγο πού χρηματοδοτεί τήν άνοικοδόμηση ναών και Ίερών Μονών ή τήν άνέγερση και έξοπλισμό Σχολικών μονάδων στην Κύπρο και τό έξωτερικό, ή τήν ίδρυση και οικονομική ένίσχυση άκαδημαϊκών έδρων, σε ξένα πανεπιστήμια, ώστε νά διδάσκεται ή έλληνική γλώσσα. Και είναι γι' αυτό τό λόγο πού οι πέριξ τής Μονής Κύκκου κοινότητες τής υπαίθρου και ή όρεινή Μητροπολιτική του Περιφέρειας έπιβιώνουν, χάρις στα έργα άνάπτυξης, οικονομίας, βιομηχανίας και παιδείας, πού ό ίδιος δημιούργησε στη Μονή και στην περιοχή.

Και είναι γι' αυτό τό λόγο, πού ίδρυσε και στέγασε σε ειδικό χώρο τό Κέντρο Κοινωνικής και Πνευματικής Στήριξης, και στο όποιο ειδικά κατ'αρτισμένο έπιστημονικό προσωπικό προβαίνει έπί συστηματικής βάσης στην προετοιμασία

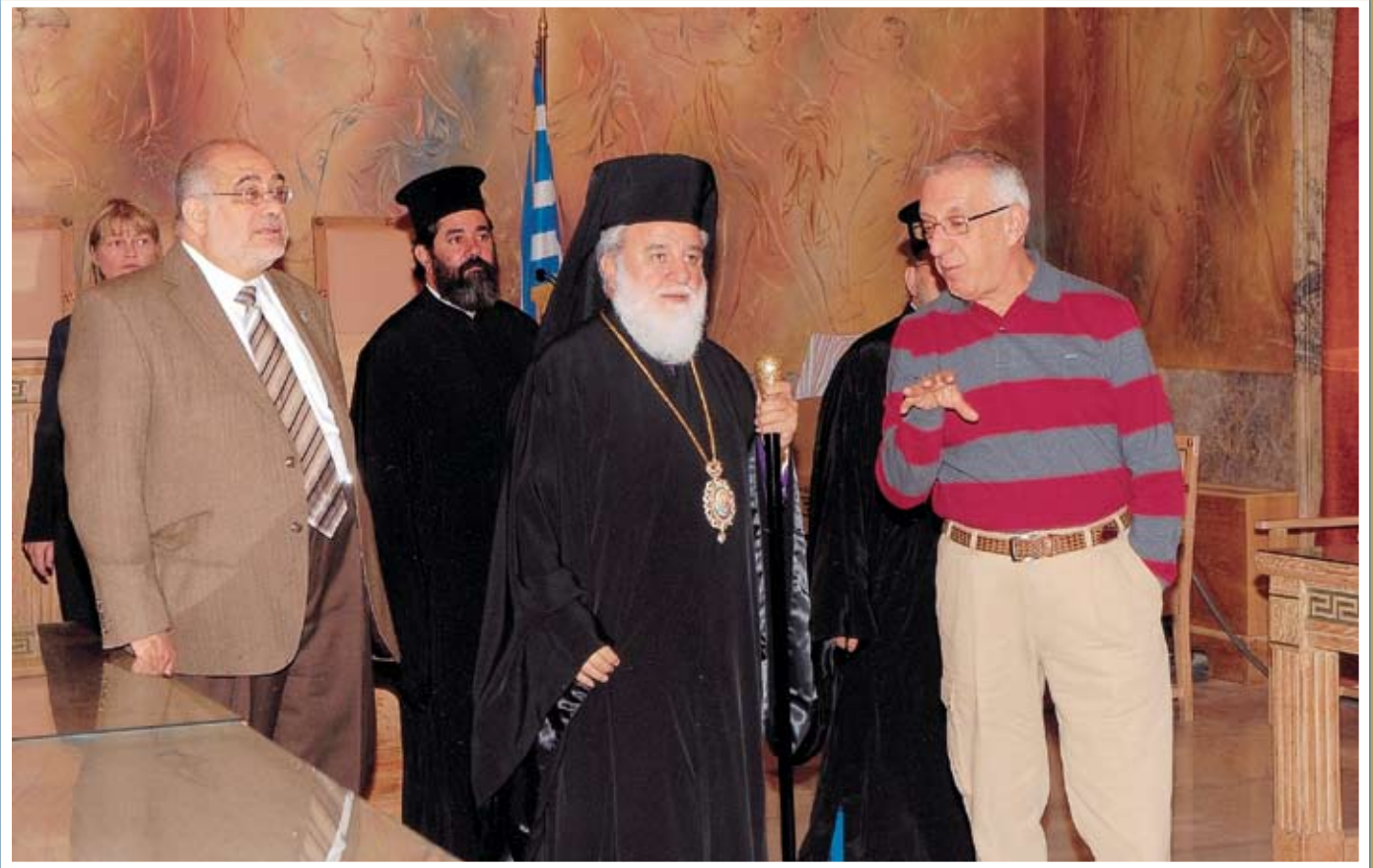
των νέων για τή δημιουργία υγιών οικογενειών, τή βοήθεια των οικογενειών ή τήν ήθική, κοινωνική, πνευματική και οικονομική στήριξη κλονιζόμενων ή διαλυμένων οικογενειών, όρφανών ή μονογονεϊκών οικογενειών, ή έξ όλοκλήρου ένισχύει οικονομικά και ήθικά τό Κέντρο Ήμερήσιας Φροντίδας «Έλεούσα του Κύκκου», όπου εύρίσκουν άνάπαυση και φροντίδα άτομα μέ νοητική άναπηρία. Και είναι γι' αυτό τό λόγο πού στηρίζει, αναλαμβάνοντας όλα τά λειτουργικά έξοδα τής Ίερατικής Σχολής «Άπόστολος Βαρνάβας» τής Έκκλησίας τής Κύπρου, από όπου άποφοιτούν τά κληρικά στελέχη τής Κυπριακής Έκκλησίας.

Άλλά είναι και γι' αυτό τό λόγο, πού ό Κύκκου Νικηφόρος, άναδεικνύεται πνευματική προσωπικότητα, άφου άσμένως άποδέχθηκε, και ήδη προχωρεί προς ύλοποίηση, ή πρόταση τής Γενικής Συνέλευσης του Τμήματός μας για λειτουργία Προγράμματος στην Κύπρο Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας τής Σχολής μας, μέ τή συνεργασία και τήν όλη τεχνικοοικονομική στήριξη του Κέντρου Μελετών τής Ίερας Μονής Κύκκου.

Και είναι, τέλος, γι' αυτό τό λόγο, πού δίκαια του άπονεμήθηκε τό 2001 από τόν τότε Δήμαρχο Αθηναίων Δημήτρη Άβραμόπουλο τό χρυσό μετάλλιο τής πόλης των Αθηνών για τήν προσφορά του στον Έλληνισμό και τήν Όρθοδοξία, και στις 2 Ίουνίου 2008 από τόν νυν Πρόεδρο τής Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Δημήτρη Χριστόφια τό «Βραβείο Πολιτιστικής Προσφοράς Τεύκρου Άνθία-Θεοδόση Πιερίδη».

Και δέν άποτελεί ύπερβολή νά διατυπωθεί ότι ό κ. Νικηφόρος συνιστά σε όλα τά θέματα τής άνθρώπινης ζωής, όχι μόνο για τήν Κύπρο αλλά και για άλλους τόπους και τομείς, κατά τή ρήση του Γρηγορίου Θεολόγου, «τόν γενναϊον τής άληθείας άγωνιστήν». [Η έννοια τής άλήθειας μέ τήν πολλαπλή της σημασία].

Η «καλή περί τήν παίδευσιν άπληστία του», μέ τή γενική και πανανθρώπινη έννοιά της, άποτελεί τό σιτοβολώνα τής ένασχόλησής του. Η παιδευτική του τούτη καλλιέργεια και δίψα, μέ τή στενή αλλά και τήν ευρύτερη σημασία της, διαδηλώθηκε και σε έπικίνδυνες έκκλησιαστικές κρίσεις στην Κύπρο, μέ κορυφωμα, τίς πρόσφατες άρχιεπισκοπικές έκλογές, όπου ό Κύκκου Νικηφόρος έθεσε υπέρνω πάντων και του έαυτού του τό συμφέρον του λαού και τής Έκκλησίας. Προσωπικά, είμαι μεταξύ εκείνων οι όποιοι γνώρισαν και βίωσαν τόν τιμώμενο άπόψε Ίεράρχη σε στιγμές έντονης άγωνίας και άποφάσεων. Και αυτό, μέ νηφαλιότητα και σωφροσύνη, ακολουθώντας έκούσια τό δρόμο του μαρτυρίου και, «τόν σταυρόν μή άπαξιών»,

(έπέλεξε πάνω στο δικό του Γολγοθά να ζησει την ανάσταση ή Εκκλησία της Κύπρου.

Καιστό μῶμο, ιδίως «τῶν κακῶν τῆς Εκκλησίας ἡγεμόνων» ὁ ὁποῖος «ἄπτεται οὐ τῶν πολλῶν μόνον, ἀλλά καί τῶν ἀρίστων», ὁ Κύκκου Νικηφόρος προέταξε τό ἀνεξίκακο καί τό φιλάδελφο, λέγοντας τήν ἐπωδό ὅτι «ὁ Θεός θέλησε νά μᾶς ταπεινώσει ὅλους».

Τό φιλόανθρωπο τῆς ἀγαπώσας καρδίας του τό ἐπέβαλε καί ὡς τό κύριο γνώρισμα καί πολίτευμα τῆς Μονῆς του, νά μονάζουν καί νά ἐργάζονται κοινωνικά τά μέλη τῆς Ἀδελφότητάς του, «ἵνα μήτε τό φιλόσοφον ἀκοινωνήτον ἦ, μήτε τό πρακτικόν ἀφιλόσοφον, ὡσπερ δέ γῆ καί θάλασσα, τά παρ' ἑαυτῶν ἀλλήλοις ἀντιδιδόντες, εἰς μίαν δόξαν Θεοῦ συντρέχωσι», κατά τό παράδειγμα τοῦ Μ. Βασιλείου.

Ἐκλεκτή καί συνεκλεκτή ὁμήγουρη,

Ἡ ἀπόφαση καί ἡ πράξη τοῦ Τμήματος Κοινωνικῆς Θεολογίας, τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καί τῆς Συγκλήτου τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν νά ἀπονεύει τόν τίτλο τοῦ ἐπίτιμου διδάκτορα στό Μητροπολίτη Κύκκου καί Τηλλυρίας κ. Νικηφόρο, συνιστᾷ ἐκ τῶν πραγμάτων ἔγκριτη καί ἐπιβεβλημένη ἐνέργεια, ἀφοῦ ἐπιδοκιμάζει τό ἔργο καί ἐπιβραβεύει τό πρόσωπο μιᾶς φωτισμένης καί παραγωγικῆς ἐκκλησιαστικῆς, καί ὄχι μόνο, προσωπικότητας. Ταυτόχρονα ὅμως ἀποτελεῖ ἡ πράξη αὐτή καί κίνηση προβολῆς πρός μίμηση καί παραδειγματισμό, ιδιαίτερα, τῶν ἐπιγενεστέων.

Ἀλλά καί γιά τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία Κύπρου καί μάλιστα γιά τή μαρτυρική Κύπρο, ἐπειδή πρόκειται περί Ἑλλῆνα Κυπρίου ἐκκλησιαστικοῦ ἀνδρός, στό πρόσωπο τοῦ ὁποῖου εὐρίσκει τό πλήρωμά του ὁ «ἐκκλησιαστικός μαικητισμός», ἡ ἐκδήλωση τούτη περιποιεῖ ὑψιστή τιμή, καί γιά τήν Ἐκκλησία καί τήν Πατρίδα μας, ἀφοῦ γιά τήν Ἐκκλησία καί τήν Πατρίδα δέν ὑπάρχουν αὐτονομήσεις.

Δίκαια, ἐπομένως, τιμώντας τόν Ἱεράρχη Νικηφόρο, μέ τόν τίτλο τοῦ ἐπίτιμου Διδάκτορα, ἔχομε καί ὡς Ἀκαδημαϊκή Κοινότητα, ἐπαινετή καύχηση, γιατί στούς χειμαζόμενους καιρούς, τοῦς ὁποῖους διερχόμαστε, ὑπάρχουν καί «οἱ φωστῆρες ἐν κόσμῳ», κατά τό «καλαμᾶσθε καλαμᾶσθε» (Ἱερ. 6,9), τοῦ προφήτη Ἱερεμία, οἱ ὁποῖοι «ἐν κοινωνικαῖς καί προσωπικαῖς ταραχαῖς, ἀποβαίνουν παράκλησις, βακτηρία, παιδαγωγία, συνετός ὑποστηρικτός».

Τή διαχρονική αὐτή προσωπικότητα καί τό ἔργο τοῦ Κύκκου Νικηφόρου παρουσίασα ἐν ὀλίγοις, παρακάμπτοντας πολλά καί ικανά, τοῦ ἀνδρός χαρίσματα, γνωρίσματα καί ἐπιτεύγματα. Ὅσα ὅμως κατατέθηκαν πληροφοροῦν, πιστεύω, ἐπαρκῶς καί δικαιολογοῦν τήν ἐπάξια ἀπονομή στόν Πανιερώτατο Μητροπολίτη Κύκκου καί Τηλλυρίας καί Ἡγούμενο τῆς Ἱερᾶς Βασιλικῆς καί Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Κύκκου κ. Νικηφόρο τοῦ τίτλου τοῦ ἐπίτιμου διδάκτορα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Ομιλία του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρου με θέμα: «Το επεκτείνω του θυσιαστηρίου χρέος της Ορθοδοξίας προς διακονίαν της αγάπης και της ειρήνης μεταξύ των ανθρώπων και των λαών», κατά την αναγόρευσή του σε Επίτιμον Διδάκτορα του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, στις 23 Οκτωβρίου 2008

Σεβασμιώτατοι ἐν Χριστῷ Ἀδελφοί.

Ἐλλογιμώτατε κ. Πρύτανι τοῦ Ἐθνικοῦ καί Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Ἐλλογιμωτάτη κυρία Κοσμήτορ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Ἐλλογιμώτατε κ. Πρόεδρε τοῦ Τμήματος Κοινωνικῆς Θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Ἐλλογιμώτατε κ. Χοράρχα καί λοιπά μέλη τοῦ ὑπέροχου ἐκκλησιαστικοῦ χοροῦ ἱεροψαλτῶν.

Ἐλλογιμώτατοι κ.κ. Καθηγητές.

Ἀγαπητοί φοιτητές.

Φιλόμουση Ὁμήγυρη.

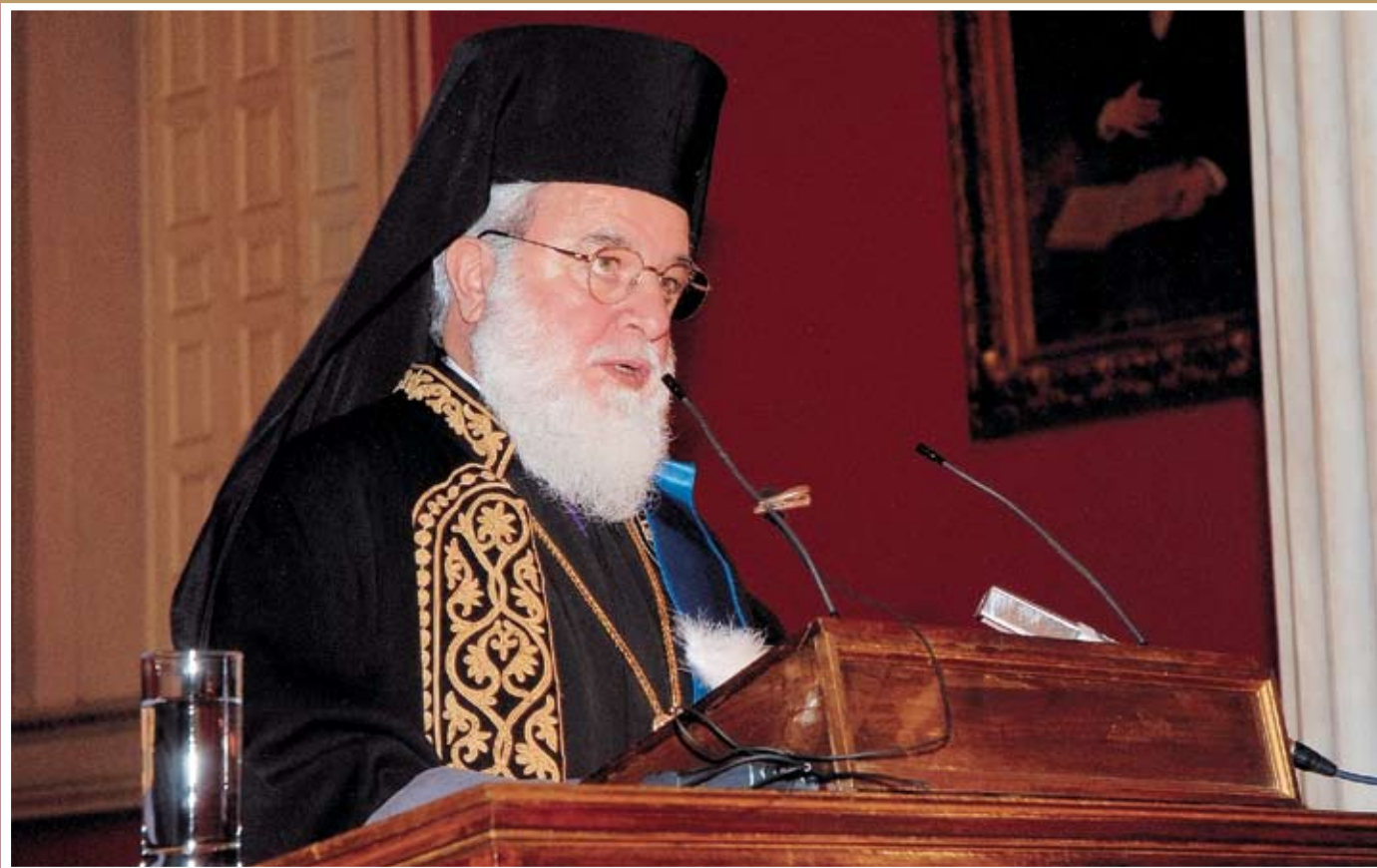
Ἀμνηχανία διατρέχει τήν ὑπάρξή μου, καθὼς ἀποδέχομαι τήν ὑψηλή ἀκαδημαϊκή διάκριση τοῦ Ἐπιτίμου Διδάκτορος τοῦ Τμήματος Κοινωνικῆς Θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, γιατί οὐδέποτε ὑπῆρξα ἀκαδημαϊκός θεολόγος καί οὐδέποτε καλλιέργησα τὴ Θεολογία ἀπὸ τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ σπουδαστηρίου, ἀλλά, θάλαγα, ὅτι περιορίστηκα μόνο στὴ θεραπεία καί χρῆση τῆς στή διακονία τοῦ θυσιαστηρίου καί τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας.

Εὐχαριστῶ ἀπὸ καρδιάς τόν Πρύτανι τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τόν Κοσμήτορα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, τόν Πρόεδρο τοῦ Τμήματος καί τὰ ἀξιοτίμα μέλη τῆς Συγκλήτου, οἱ ὅποιοι διέκριναν στήν ὀφειλετική ἐκκλησιαστική διακονία μου, στοιχεῖα προσφορᾶς καί ἀναγνωρίσεως, πού νά δικαιολογοῦν τήν ἀπονεμόμενη τιμή. Αἰσθάνομαι ὅμως τήν ἀνάγκη νά τονίσω ὅτι γιά τήν ταπεινότητά μου, ὅπως καί γιά κάθε Ἐπίσκοπο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἰσχύει πάντοτε τό τοῦ Κυρίου: «ὅταν ποιήσετε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν λέγετε ὅτι δούλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὅτι ὁ ὀφειλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν» (Λουκ. 17,10).

Γιά τοὺς λόγους αὐτούς, ὡς ταπεινός ἱεράρχης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀναφέρω τήν ὑψηλή αὐτὴ ἀκαδημαϊκή διάκριση στήν Ὁρθόδοξη, Ἀυτοκέφαλη καί Ἀποστολική Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, ἡ ὁποία ἐπὶ αἰῶνες ὀδεύει τὴ δύσβατη καί πάντοτε ἀκτινοβολοῦσα ὁδὸ τοῦ μαρτυρίου καί τῆς μαρτυρίας.

Ἀναφέρω ἐπίσης τήν τιμητικὴ αὐτὴ διάκριση στὴ διαρκῶς ἀνισταμένη καί ἀνθοφοροῦσα ἱστορικὴ τοῦ Κύκκου Μονή, ἡ ὁποία διαμέσου τῶν αἰῶνων καί τῶν ποικίλων στροφῶν καί περιπετειῶν τῆς ἱστορίας ἔζησε καί ἐπέζησε καί ζεῖ ὡς ἄνθος κάλλιστο τῆς Ὁρθοδοξίας πρὸς δόξαν Θεοῦ καί εὐλογίαν καί οἰκοδομήν τοῦ χειμαζομένου σήμερα κυπριακοῦ λαοῦ.

Ἀπηχεῖ ἀκόμη καί ἀντανακλᾷ ἡ ὑψηλὴ αὐτὴ τιμητικὴ διάκριση στὸν ὑπερήφανο ἑλληνισμό τῆς Κύπρου, πού γιά τριάντα τέσσερα τώρα χρόνια βρίσκεται σὲ μιά σχέση βίαιης ἀναμέτρησης μέ

τόν έπιθετικό έπεκτατισμό μιᾶς γειτονικῆς χώρας καί άπεγνωσμένα μάχεται για νά μή δολοφονηθεῖ ἡ Έλευθερία, ἡ Δικαιοσύνη, ἡ Εἰρήνη καί πρό παντός ἡ Έλπίδα.

“Όμως τούτη τή στιγμή συγκλονίζεται ἡ ψυχῆ μου από τήν πιό βαθιά καί άγνή συγκίνηση, γιατί ἡ τιμητική αὐτή διάκριση πρός τή μετριότητά μου γίνεται ἐδῶ στό «κλειόν» καί «ίστεφές» τῶν Ἀθηνῶν ἄστου, τήν αἰώνια πόλη τοῦ φωτός, τήν άρχική αὐτή μήτρα τοῦ πολιτισμοῦ καί τήν καρδιά τῆς Δημοκρατίας.

Εἶναι μεγάλη για μένα τιμή νά βραβεύομαι ἐδῶ, δίπλα στην Ἀκρόπολη, τήν «άγια αὐτή τράπεζα» τοῦ παγκόσμιου πολιτισμοῦ μέ κορωνίδα τόν Παρθενῶνα, τό πανανθρώπινο αὐτό μνημεῖο, πού διδάσκει τήν καθαρότητα, τήν άκρίβεια, τόν ρυθμό καί τό μέτρο.

Ψάφει τίς λεπτότερες χορδές τῆς ψυχῆς μου τό γεγονός ὅτι ἡ ὑψηλή αὐτή τιμητική διάκριση άπονέμεται ἐδῶ, κάτω από τόν ἱερό βράχο τοῦ Ἀρείου Πάγου, τόν «παγκόσμιο αὐτό ἄμβωνα», από τόν ὁποῖον, ὡς θεῖο σάλπισμα, άκούσθηκε ἡ δημηγορία τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου πρός «άνδρας Ἀθηναίους» καί έγνωσθη ὁ άγνωστος θεός καί από τότε άποκορυφώθηκε τό μεγαλεῖο τῶν Ἀθηνῶν καί λαμπρύνθηκε άκόμη περισσότερο ἡ αἴγλη καί ἡ δόξα τους. Ἐδῶ συναντήθηκαν ἡ φιλοσοφική έλληνική σκέψη μέ τό εὐαγγελικό μήνυμα. Ἐδῶ έγινε ἡ σύνθεση τοῦ Παύλου καί τοῦ Πλάτωνα, τῆς Ἱερουσαλήμ καί τῶν Ἀθηνῶν. Ἐδῶ συνυφάνθηκε τό άρχαῖο

έλληνικό πνεῦμα, ὡς σχῆμα, μέ τή χριστιανική ἀλήθεια, ὡς πνευματικό βάθος, καί κατέστησε τό χριστιανισμό, θρησκεία οἰκουμενική καί μέγα διδάχο τοῦ ἀληθινοῦ πολιτισμοῦ.

Ἀλλά τούτη τή στιγμή τίς πιό βαθιές δονήσεις στην ψυχῆ μου προκαλεῖ τό γεγονός ὅτι δέχομαι τήν τιμή τῆς άνακηρύξεώς μου σέ έπίτιμο διδάκτορα από τήν πνευματική τροφό μου, τήν περίπυστη Θεολογική Σχολή Ἀθηνῶν, τό ἱερό τοῦτο τέμενος τῶν μουσῶν, μέσα στό ὁποῖο, ὡς διψῶσα ἔλαφος, ποτίστηκα τά έλληνορθόδοξα νάματα τῆς θεολογικῆς παιδείας, καί φωτίστηκε ἡ διάνοιά μου καί διαπλάστηκε ἡ καρδιά μου.

Δέν μπορῶ νά μήν έπισημάνω, τέλος, τό γεγονός ὅτι μέ τιμᾶ ἕνα ὄχι ὁποιοδήποτε πανεπιστήμιο, ἀλλά ἕνα πανεπιστήμιο μέ ἱστορία 171 χρόνων, πού ὅταν δημιουργήθηκε, ἦταν τό πρῶτο πανεπιστήμιο, ὄχι μόνο τῆς Ἑλλάδος ἀλλά καί τῆς άνατολικῆς Μεσογείου, καί τό ὁποῖο φέρει μέ τιμή τό ὄνομα τοῦ πρώτου μεταβυζαντινοῦ ἡγέτη, τοῦ πρώτου μεταβυζαντινοῦ Κυβερνήτη τῆς Ἑλλάδος, Ἰωάννου Καποδίστρια, πού ἂν οἱ μικροψυχίες καί οἱ άκρατες κενοδοξίες ὀρισμένων τόν ἄφηναν νά ζήσει, τότε ἄλλη θά ἦταν σίγουρα ἡ τύχη τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνους σήμερα.

Τό θέμα, τό ὁποῖο καλοῦμαι ένταῦθα μέ κάθε δυνατή συντομία νά πραγματευθῶ στην άγάπη καί ὑπομονή σας, εἶναι: «Τό επέκεινα τοῦ Θυσιαστηρίου χρέος τῆς Ὁρθοδοξίας πρός διακονίαν τῆς άγάπης καί τῆς εἰρήνης μεταξύ τῶν ἀνθρώπων καί τῶν λαῶν».

Τά ποικίλα καί πολλαπλᾶ ἀδιέξοδα τῆς αὐτονομημένης ἀπό τόν Θεό μετανεωτερικῆς ἐποχῆς μας καί τό χρέος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας γιά μιά ἐνωμένη, ἀνανεωμένη, σύγχρονη μαρτυρία μέ ἐσωτερική συνέπεια καί οἰκουμενική προοπτική ἀποτέλεσε τό ἐρέθισμα, τό ὁποῖο μέ παρώθησε στήν ἐπιλογή τοῦ παρόντος θέματος, τοῦ ὁποίου μερικές πτυχές θά ἐπιχειρήσω νά ἐκθέσω, γιατί ἡ πλήρης πραγμάτευση τοῦ ὅλου θέματος μέσα στά στενά ὄρια τοῦ διαθέσιμου χρόνου εἶναι ἀδύνατη.

Ἰπὸ τήν προοπτική αὐτή τό πρῶτο μέρος τῆς ὁμιλίας μου καλύπτει κατά τρόπο σύντομο τήν ἔννοια τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας καί τό δεύτερο μέρος προσεγγίζει τήν προοπτική τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας γιά μιά ἀξιόπιστη διακονία τῆς μεγάλης ὑποθέσεως τῆς παγκόσμιας εἰρήνης.

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΣ

Τό μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας εἶναι τό μυστήριο τοῦ Μεγάλου καί Μυστικοῦ Δείπνου πού ἐτέλεσε πρῶτος ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός τή νύκτα τῆς Μεγάλης Πέμπτης. Πρό τῆς φρικτῆς θυσίας τοῦ Γολγοθᾶ ἱεουργεῖται ἡ ἀναίμακτη θυσία, ἰδρύεται τό πανίερο καί φρικτό καί πανάγιο μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας, τό μυστήριο τῆς Θείας Τροφῆς καί Κοινωνίας, αὐτή ἡ Θεία Βασιλεία.

Ὁ Εὐαγγελιστής Ματθαῖος ἀφηγεῖται: «ἐσθιόντων δέ αὐτῶν λαβόν ὁ Ἰησοῦς τόν ἄρτον καί εὐχαριστήσας ἔκλασε καί ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς καί εἶπε· λάβετε φάγετε· τοῦτο ἐστὶ τό σῶμά μου· καί λαβόν τό ποτήριον καί εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο γάρ ἐστὶ τό αἷμά μου τό τῆς Καινῆς Διαθήκης τό περί πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· λέγω δέ ὑμῖν ὅτι οὐ μή πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτό πίνω μεθ' ὑμῶν καινόν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Πατρός μου». (Ματθ. 26, 26-29).

Αὐτό τό μέγα μυστήριο, αὐτό τό Κυριακό Δεῖπνο, τό παρέδωσε ὁ Χριστός στούς ἀγίους Ἀποστόλους καί στήν Ἐκκλησία, γιά νά τελεῖται συνέχεια, ὅσο θά ὑπάρχει ὁ παρῶν κόσμος.

Τῆ νύκτα ἐκείνη οἱ μαθητές τοῦ Κυρίου καί οἱ πιστοί ὅλων τῶν αἰῶνων, ὡς Ἐκκλησία Του, πῆραν τήν εὐλογία, τή χάρη καί τήν ἐντολή νά τελοῦν αὐτό τό ἱερό μυστήριο, ὡς τό μυστήριο τῶν μυστηρίων. Νά ἐπαναλαμβάνουν τά ἰδρυτικά Του λόγια καί νά τό τελοῦν σ' ἀνάμνησή Του καί νά κοινωνοῦν τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματός Του, γιά νά συμμετέχουν στή ζωὴ Του καί νά λαμβάνουν ἄφεση ἁμαρτιῶν καί ζωὴν αἰώνιον. Ἐκτοτε σέ κάθε Θεία Λειτουργία τελειοῦργεῖται τό μέγα

καί μοναδικό μυστήριο τῆς πίστεώς μας, τό μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας.

Ἡ Θεία Εὐχαριστία, λοιπόν, εἶναι Δεῖπνο, τό πιό μεγάλο, τό πιό εὐλογημένο, τό πιό ἅγιο Δεῖπνο. Στό Δεῖπνο αὐτό τρώγουν καί πίνουν τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Κυρίου. Παίρνουν μέσα τους τή ζωὴ τοῦ Θεοῦ, τόν ἴδιο τό Θεό. Ἔτσι τό Δεῖπνο αὐτό εἶναι γιορτῆ, εἶναι πανηγύρι, εἶναι τό ἀληθινὸ Πάσχα, ἀτελείωτο καί συνεχές πέρασμα, ἀτελείωτη καί συνεχῆς διάβαση ἀπὸ τὴν ἀνυπαρξία στήν ὑπαρξη, ἀπὸ τὴν πτώση στήν ἀνόρθωση, ἀπὸ τό θάνατο στή ζωὴ, ἀπὸ τὴ νέκρωση στήν ἀνάσταση, στήν ἀνάληψη, στή Θεία Βασιλεία. Μέ τὴ Θεία Εὐχαριστία ἀπὸ τώρα εἰσερχόμαστε στή βασιλεία τοῦ μέλλοντος αἰῶνος.

Φάρμακον ἀθανασίας καί ἀντίδοτον τοῦ μὴ ἀποθανεῖν καλεῖ ὁ ἅγιος Ἰγνατίος τὴ Θεία Εὐχαριστία: «Ἐναν ἄρτον κλώντες ὅς ἐστὶ φάρμακον ἀθανασίας, ἀντίδοτον τοῦ μὴ ἀποθανεῖν, ἀλλά ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ παντός». (Ἰγνατίου Θεοφόρου, πρὸς Ἐφεσίους 820, σελ. 4, Δ. Παναγόπουλου).

Ἡ κοινωνία τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Κυρίου μας εἶναι τό ἀντίδοτο τοῦ θανάτου, τό φάρμακο τῆς ἀθανασίας, γιατί ἡ Θεία Κοινωνία μεταγγίζει μέσα μας τὴν ἀφθαρσία καί τὴν ἀθανασία, τό ἀθάνατο Σῶμα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Ἡ Θεία Εὐχαριστία εἶναι τό κέντρο ὁλόκληρης τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, τό μυστήριο τῆς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ ἀνάμεσά μας καί τῆς κοινωνίας Του μαζί μας. Ἡ Θεία Εὐχαριστία ἀποτελεῖ τό μέσο καί τὴν ἔκφραση τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας μέ τό Χριστό, τῆς φύσεώς της ὡς Σῶμα Χριστοῦ.

Η ΘΕΙΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ - ΘΥΣΙΑ ΙΛΑΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΙΑ

Τό μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας δέν εἶναι μόνο ἀνάμνηση εὐχαριστίας, δέν εἶναι μόνο αἶνος καί θυσία εὐχαριστήριος, εἶναι συγχρόνως καί κυρίως θυσία ἀληθινή, θυσία πραγματική, θυσία ἀναίμακτος, θυσία ἰλαστήριος καί σωτήρια. Εἶναι ἡ συνεχῶς ἐπαναλαμβανόμενη θυσία τοῦ Γολγοθᾶ. Ὅτι διαδραματίστηκε πάνω στό Σταυρὸ ἐπὶ τοῦ λόφου τοῦ Γολγοθᾶ, αὐτό ἐπαναλαμβάνεται πάντοτε κατά τὴν τέλεση τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ἀλλὰ ἀναιμάκτως. Ἡ Θεία Εὐχαριστία εἶναι θυσία πραγματική, λογική καί ἀναίμακτη. Ἡ Ἁγία Τράπεζα εἶναι ὁ φρικτός Γολγοθᾶς. Εἶναι τό θυσιαστήριο, ὅπου κυριαρχεῖ ὁ Σταυρός, τό ὄργανο τῆς θυσίας καί ὅπου θυσιάζεται ὁ ἀμνός τοῦ Θεοῦ «ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου» (Ἀρχιμ. Χριστοφόρου Γ. Σταυροπούλου, Η ΘΕΙΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ, ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ, σελ. 103).

Τό μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας τό ιερουργεῖ Αὐτός ὁ ἴδιος ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ μόνος Αὐθεντικός Ἀρχιερέας, πού πρόσφερε καί προσφέρει τήν τέλεια θυσία, δηλαδή τόν ἑαυτό Του. Αὐτός εἶναι «ὁ προσφέρων καί προσφερόμενος καί προσδεχόμενος καί διαδιδόμενος». Αὐτός προσφέρει τήν εὐχαριστιακή θυσία, ἀλλά καί προσφέρεται. Αὐτός τή δέχεται, καί Αὐτός ὁ ἴδιος διαδίδεται στους πιστούς.

Οἱ ἱερεῖς τῆς Ἐκκλησίας, ἐπισημαίνει ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Μεταλληνός, δέν θυσιάζουν ὅπως στά διάφορα θρησκευματα τοῦ κόσμου, ἀλλά «δανερίζουν τή γλῶσσα καί τά χέρια τους στόν Χριστό γιά νά τελέσει Αὐτός τά πάντα». Ὅλοι οἱ πιστοί μέ τό βάπτισμα καί τό χρίσμα τους μετέχουν στήν ιερωσύνη τοῦ Χριστοῦ, «παριστῶντες τά σώματα αὐτῶν θυσίαν ζῶσαν, ἅγιαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ» (Ρωμ. 12,1.), Πρωτοπρ. Γεωργίου Δ. Μεταλληνοῦ, ΔΟΚΙΜΙΑ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΜΑΡΤΥΡΙΑΣ, σελ. 108).

ΘΕΙΑ ΜΕΤΑΛΗΨΗ ἢ ΘΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Τό μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας λέγεται καί Θεία Κοινωνία ἢ Θεία Μετάληψη, γιατί μᾶς χαρίζει τήν ἔνωση μέ τόν Χριστό καί μᾶς κάνει κοινωνούς τῆς Βασιλείας Του. Κατά τόν ἅγιο Ἰσίδωρο τόν Πηλουσιώτη: «Κοινωνία κέκληται ἡ τῶν θείων μυστηρίων μετάληψις, διά τήν πρός Χριστόν ἡμῖν χαρίζεσθαι ἔνωσιν καί κοινωνούς ἡμᾶς τῆς Αὐτοῦ ποιεῖν Βασιλείας» (Ἐπιστ. 1, 228, P.G. 78, 325A).

Ἡ Θεία Μετάληψη εἶναι ἡ τελευταία, ἡ πιό σημαντική, ἡ πιό οὐσιαστική πράξη συμμετοχῆς μας στό ἱερό μυστήριο. Μόνο τότε ὀλοκληρώνεται τό μυστήριο, ὅταν μεταλαμβάνουμε τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος, δηλαδή ὅταν μετέχομε τῆς Θεότητος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Μέ τή Θεία Μετάληψη γινόμαστε «σύσσωμοι» καί «σύναιμοι» μέ τό Χριστό, δηλαδή τό σῶμα μας γίνεται Σῶμα Χριστοῦ καί τό αἷμά μας, Αἷμα Χριστοῦ. Κατά τόν ἅγιο Ἰωάννη τό Χρυσόστομο, «συνουσιούμεθα Αὐτῷ» (Ἰω. Χρυσόστομου Ὁμιλ. εἰς Ἑβραίους, 6,2, P.G. 63, 56). Ὁ Χριστός καί μεῖς γινόμαστε ἕνα. Πραγματοποιεῖται μεταξύ μας «ἀνάκρασις» καί «μίξις» καί «ἔνωσις» καί «συνύφανσις». Ὁ Χριστός ἀναμειγνύεται μαζί μας καί εἰσέρχεται σ' ὄλο τό εἶναι μας «μέχρι μυελοῦ ὀστέων». Γίνεται ἕνα μέ τό σῶμα μας καί μέ τό πνεῦμα μας, καί τοῦτο, γιατί, ὅπως γράφει ὁ ἅγιος Κυρίλλος Ἱεροσολύμων στίς Μυσταγωγικές του Κατηχήσεις, ὑπό τή μορφή τοῦ ἄρτου σοῦ δίνεται τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ καί ὑπό τήν μορφή τοῦ οἴνου σοῦ δίνεται τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, «ἵνα γένη μεταλαβών σώματος καί Αἵματος Χριστοῦ, σύσσωμος καί σύναιμος Χριστοῦ. Οὕτω γάρ καί

Χριστοφόροι γινόμεθα τοῦ σώματος Αὐτοῦ καί τοῦ Αἵματος εἰς τά ἡμέτερα ἀναδιδόμενον μέλει οὕτω κατά τόν μακάριον Πέτρον «θείας κοινωνοί γινόμεθα φύσεως» (Κυρίλλου Ἱεροσολύμων, «Μυσταγωγικά Κατηχήσεις» Δ3 ΒΕΠ 39, 256 5-9 καί Β' Πέτρου 1,4).

Μεταλαμβάνοντας ὁ πιστός τήν ἀνθρώπινη φύση τοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι ἔνωμένη ἀσύγχυτα καί ἀδιαίρετα μέ τή θεότητά Του, δέχεται μέσα του τόν ὄλο Χριστό, ἐνούμενος μαζί Του. Ἡ μετάληψη ὅμως τοῦ ἑνός θείου προσώπου εἶναι μετάληψη ὅλης τῆς Τριαδικῆς Θεότητος, ἔτσι ἡ διά τοῦ Χριστοῦ ἔνωσή μας μέ τήν Ἁγία Τριάδα, μᾶς δωρίζει τή χάρη τῆς θεώσεώς μας. Μέ τή Θεία Μετάληψη θεοποιούμεστε, γινόμαστε θεοί κατά χάρη.

ΟΙ ΔΩΡΕΕΣ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΣ

Τό μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας εἶναι ἡ πηγῆ, ἀπό τήν ὁποία πηγάζει καί ἀναβλύζει κάθε θεϊκή δωρεά, κάθε οὐράνια εὐλογία καί κάθε ἀγιοπνευματική χάρη.

Κυρίως ἡ Θεία Εὐχαριστία γίνεται τό μυστήριο τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Θεία Εὐχαριστία ἐξασφαλίζει τήν ἐνότητα τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ σώματος. Ἡ Θεία Εὐχαριστία μέ ἑνώνει μέ τό Χριστό καί μέσῳ Αὐτοῦ βρίσκομαι σέ κοινωνία μέ ὀλόκληρη τήν Ἐκκλησία, μέ ὀλόκληρο τό Ἐκκλησιαστικό σῶμα, πού ταυτίζεται μέ τόν εὐχαριστιακό ἄρτο: «ὅτι εἷς ἄρτος, ἕν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμέν· οἱ γάρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνός ἄρτου μετέχομεν» (Α' Κορ. 10,17).

Ἀλλά οἱ ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πού μᾶς ἐλευθερώνουν ἀπό τήν ἁμαρτία καί τό διάβολο καί μᾶς σώζουν ἀπό τόν αἰώνιο θάνατο συγκεφαλαιώνονται στό μέγα μυστήριο τῆς Εὐχαριστίας.

Κατά τόν 28ο κανόνα τῆς Στ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἡ Θεία Κοινωνία γίνεται καθαρτήριο ἀπό κάθε ρύπο ἁμαρτίας καί χαρίζει «ἄφεισιν ἁμαρτιῶν». Κατά δέ τόν Εὐαγγελιστή Ἰωάννη μόνο τό αἷμα τοῦ Κυρίου μας, καί μόνο αὐτό μᾶς καθαρίζει ἀπό κάθε ἁμαρτία: «καί τό Αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Υἱοῦ Αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπό πάσης ἁμαρτίας» (Α' Ἰωαν. 1, 27).

Ἀλλά μέ τή συχνή Θεία Κοινωνία ἀποκτοῦμε καί «τήν εἰρήνην τοῦ Θεοῦ τήν πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν» (Φίλιπ. 4, 7). Ἡ ὑπαρξή μας δέχεται μέ τή Θεία Μετάληψη τή μοναδική εἰρήνην τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καί γίνεται μυστικός ναός εἰρήνης. Τά πάντα γύρω μας εἰρηνεύουν. Τά πάντα μέσα μας γαληνεύουν. Ἐντός μας ἐπικρατεῖ «γαλήνη μεγάλη» (Ματθ. 8, 26). Ὁ Χριστός «Αὐτός γάρ ἐστίν ἡ εἰρήνη ἡμῶν» (Ἐφεσ. 2, 13).

Μέ τή συχνή Θεία Κοινωνία παίρνουμε μέσα

μας τόν Χριστό, πού εἶναι ἐπίσης ἡ τελεία ἀγάπη. Αὐτός πού κατέχει τόν Χριστό γίνεται κατά χάρη θεός, καί μετέχει τῆς Τριαδικῆς ἀγάπης.

Ἡ εἰρήνη, ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἰσότητα καί ἡ ἀδελφσύνη πραγματοποιοῦνται στή Θεία Εὐχαριστία, ὅπου ὅλοι μοιράζονται καί κοινωνοῦν τό σῶμα καί τό αἷμα μιᾶς ἀγάπης πού ἐλευθερώνει καί μιᾶς ἐλευθερίας πού ἀγαπᾷ» (Σταύρου Φωτίου, *Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ, Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Νεοφύτου ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ*, σελ. 11).

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Ὅμως ἡ συμμετοχή μας στήν εὐχαριστιακή Λειτουργία τῆς ὁποίας κορύφωμα εἶναι ἡ Θεία Μετάληψη δέν σταματᾷ ἐδῶ. Ἡ Θεία Λειτουργία συνεχίζεται ἀδιάκοπα στήν καθημερινή μας ζωή. Τό γεγονός τῆς προσωπικῆς μας ἐνσωμάτωσης μέσα στό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ κατά τή Θεία Εὐχαριστία, αὐτή ἡ μεταμόρφωση τῆς ὑπαρξῆς μας σέ μέλος τοῦ Χριστοῦ πρέπει νά φανερώνεται καί νά διακηρύσσεται σ' ὅλη τή ζωή μας.

Ἡ ἀπόλυση τῶν πιστῶν στό τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας μέ τίς λέξεις: «ἐν εἰρήνῃ προέλθωμεν» δέν σημαίνει πῶς ἡ Λειτουργία τελείωσε, ἀλλά πῶς ἔχει μεταφερθεῖ σ' ἕνα ἄλλο ἐπίπεδο, στό ὁποῖο συνεχίζεται ἡ ἐσωτερική λατρεία τῆς καρδιάς μέσα στήν καθημερινή ζωή τῆς ἀνθρώπινης κοινωνίας. (Ion Briia – Πέτρος Βασιλειάδης, *ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ*, σελ. 72).

Μέ τή Θεία Μετάληψη, μέ τήν κοινωνία τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Κυρίου ἐνωθήκαμε μέ τό Θεό καί εἶδαμε τό φῶς τό ἀληθινό, τό φῶς τῆς Βασιλείας του. Τώρα καλούμεθα νά μεταφέρουμε αὐτό τό φῶς πού δεχθήκαμε στό μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας καί νά φωτίσουμε σωστικά τόν περιπεσόντα στό σκοτάδι τῆς ἀμαρτίας κόσμο. Χρέος ἔχουμε νά ἐκπληρώσουμε τήν ἐντολή τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ: «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τά ἔθνη» (Ματθ. 28, 19). Τό «οὐαί δέ μοί ἐστιν, ἐάν μή Εὐαγγελίζωμαι» τοῦ Ἀποστόλου Παύλου (Α' Κορ. 9, 16), ἰσχύει γιά τόν κάθε πιστό, πού συμμετέσχε στό αἰώνιο Συμπόσιο τῆς Βασιλείας τοῦ Κυρίου καί γεύτηκε τή χαρά καί τήν εἰρήνη πού δίνει τό Ἅγιο Πνεῦμα.

Ἡ ἀπόλυση ἀπό τή Θεία Λειτουργία εἶναι ἀποστολή τοῦ κάθε πιστοῦ στήν κοινωνία πού ζεῖ καί ἐργάζεται, ἀλλά καί ἀποστολή τῆς κοινότητος στό σύνολό της μέ σκοπό τή μαρτυρία τῆς ἔλευσης τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Τό ἀνέσπερο φῶς τῆς θείας Κοινωνίας φωτίζει καί καθοδηγεῖ τά βήματα τῆς ζωῆς τοῦ κάθε πιστοῦ, ὥστε νά βλέπει ὀρθά τόν ἑαυτό του, τόν πλησίον του καί τόν κόσμο.

Στό μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας τό ὁποῖο θεωρεῖται κατ' ἐξοχήν «Θεία Κοινωνία» προεκτείνεται τό γεγονός τῆς σαρκώσεως καί τῆς σταυρώσεως, τό μυστήριο δηλαδή τῆς θείας ἀγάπης ἐν χρόνῳ καί ἔτσι βιώνεται ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, γιά νά φορτιστεῖ ὁ ἄνθρωπος μέ νέες δυνάμεις, ὥστε μεταφέροντας τούς καρπούς τοῦ Πνεύματος «ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότητα, ἀγαθωσύνη, πίστη, πραότητα, ἐγκράτεια» (Γαλατ. 5, 22-23), στήν καθημερινή του ζωή νά συμβάλει στή συνέχιση τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ, δηλαδή στήν καταλλαγή καί τή σύνδεση ὁλόκληρης τῆς ἀνθρωπότητας μέ τό Θεό. (Ἀναστασίου Ἀλβανίας, *ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ*, σελ. 47).

Ἡ πίστη μας ἐπομένως πρέπει νά ἐκφράζεται στήν καθημερινή μας ζωή ὡς Ὁρθοπραξία. Εἶναι καθῆκον μας νά συμμετέχουμε σ' ὅλους τούς τομεῖς τῆς κοινωνικῆς ζωῆς συντελώντας στή βελτίωση τῆς ζωῆς. Ἡ ζωή μας πρέπει νά μεταβάλλεται σέ καθημερινή Θεία Λειτουργία καί Κοινωνία. Ἀφοῦ μέ τό εὐχαριστιακό γεγονός ἐνσωματωθήκαμε στό Χριστό, πρέπει καί νά τόν μιμούμαστε. Ἡ εὐχαριστιακή θυσία πρέπει νά ἐπεκτείνεται σέ προσωπικές θυσίες γιά ἀνθρώπους πού ἔχουν ἀνάγκη, στους ἀδελφούς «ὑπέρ ὧν Χριστός ἀπέθανε». Ἡ Θεία Κοινωνία μεταμορφώνει τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας καί τά μετατρέπει σέ μάρτυρες καί συνεργούς τοῦ Χριστοῦ, ὅπως λοιπόν ὁ Ἰησοῦς ἐρχόταν ὁ ἴδιος νά συναντήσῃ τούς τελῶνες, τίς πόρνες καί τούς ἀμαρτωλούς καί συνέτρωγε μαζί τους, ἔτσι καί οἱ Χριστιανοί καλούμαστε νά γίνουμε ἀλληλέγγυοι μέ τούς περιθωριακούς καί περιφρονημένους ἀνθρώπους καί σημεῖα τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος θυσιάστηκε στό Σταυρό γιά ὅλη τήν ἀνθρωπότητα καί προσφέρει τόν ἑαυτό του στήν Εὐχαριστία.

Τό τελευταῖο παράγγελμα τοῦ Ὁρθόδοξου λειτουργοῦ -γράφει ὁ Σάββας Ἀγουρίδης- «ἐν εἰρήνῃ προέλθωμεν» δέν σημαίνει τίποτε ἄλλο παρά τήν ἀνάγκη, βγαίνοντας ἔξω ἀπό τό ναό στόν κόσμο μέ τή δωρεά τῆς εἰρήνης νά ζήσουμε μέ εἰρήνη καί νά ἀγωνιστοῦμε γιά τήν εἰρήνη. (Σάββα Ἀγουρίδη, *Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΤΩΝ ΣΗΜΕΡΙΝΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ*, ΑΘΗΝΑ 1983, σελ. 67 καί ἐξ). Νά δώσουμε μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ καί τῆς Βασιλείας Του καί δίνουμε μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ καί τῆς Βασιλείας Του, ὅταν κηρύττουμε ὅτι πρέπει νά περάσουμε ἀπό τόν πόλεμο στήν εἰρήνη, ἀπό τήν ἀδικία στή δικαιοσύνη, ἀπό τίς φυλετικές διακρίσεις στήν ἀλληλεγγύη, ἀπό τό μῖσος στήν ἀγάπη.

Ὡς Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί προσευχόμαστε ἀδιάλειπτα «ὑπέρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου», ὅμως πρέπει νά παλέψουμε καί στό στίβο τῆς ζωῆς. Χρειάζεται νά γίνει τρόπος ζωῆς καί

καθημερινή πράξη ή αγάπη του Χριστού, για να διασφαλισθεί η ειρήνη του κόσμου.

Η ΠΑΡΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑΣ

Ἡ ἀνθρωπότητα σήμερα, παρ' ὄλες τίς τεράστιες ἐπιστημονικές κατακτήσεις καί τεχνολογικές προόδους, παρά τίς διακηρύξεις γιά τά ἱερά ἰδεώδη τῆς εἰρήνης, τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀγάπης καί τῆς ἀδελφοσύνης τῶν λαῶν, ἐπανέρχεται κάθε φορά στήν εἰδωλολατρία τοῦ ἐγωΐσμοῦ, τῆς ὑλικῆς ἰσχύος καί τῆς βίας.

Βλέπουμε σήμερα τήν ἀδικία νά ἐπικρατεῖ, τήν κακία νά κατισχύει, τήν ἀμαρτία νά θριαμβεύει, τή δικαιοσύνη νά σταυρώνεται, τή δέ ἀγαθότητα καί τήν ἀρετή ἐν γένει νά παραθεωρεῖται καί νά διώκεται.

Κτυπημένοι σήμερα ἀπό τίς βίαιες καί ἀνεξέλεγκτες δυνάμεις τοῦ μηδενισμοῦ, πού γαλούχησε ὁ διαφωτισμός καί ἡ ἀγριεμένη ὑλική εὐμάρεια μιᾶς ἀναρχικῆς τεχνολογίας, ζοῦμε χωρίς νά νοηματίζουμε θεϊκῶς τήν ὕπαρξή μας καί τή ζωή μας, μέ ἀποτέλεσμα νά μὴν ὑπάρχουν σήμερα ἀδελφοί στή ζωή, ἀλλά ἀντίπαλοι. Ὁ ἄνθρωπος γιά τόν ἄνθρωπο εἶναι ὁ λύκος τῆς γνωστῆς λατινικῆς ρήσης «Homo homini lupus». Ἡ περίφημη φράση τοῦ Σάρτρ «ἡ κόλαση εἶναι οἱ ἄλλοι» χαρακτηρίζει τήν κρίση πού διέρχονται

ὄχι μόνο οἱ διανθρώπινες ἀλλά καί οἱ διεθνεῖς σχέσεις. Σήμερα, ὅπως εἶχε πεί κάποτε ὁ μέγας Μαχάτμα Γκάντι, «κάθε ἔθνος θέλει νά προοδεύσει σέ βάρος ἄλλου ἔθνους καί νά εὐημερήσει ἐπάνω στά ἐρείπιά του».

Ἀπό τότε, δυστυχῶς, πού ἀνατρέψαμε πανηγυρικά τήν Ἱεραρχία τοῦ σύμπαντος καί ζητήσαμε τή θεοποίηση τοῦ ἀνθρώπου, ἡ οἰκουμένη περπατεῖ πλάϊ σέ βάραθρα ἀπελπισμένη, σέ ἀδιέξοδα ἠθικά. Ἀνίεροι προληπτικοί πόλεμοι, φοβερές γενοκτονίες, ἐθνικά ξεκαθαρίσματα, ἡ βία, ἡ τρομοκρατία, ἡ ἀντιβία, βιολογική, χημική καί πυρηνική ἀπειλή, ἡ ἄνιση κατανομή τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν, ἡ πείνα τῶν ὑποσιτιζόμενων ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, οἱ μεταναστεύσεις πληθυσμῶν, οἱ βίαιες μετακινήσεις, τό προσφυγικό χάος, ἡ καταστροφή τοῦ περιβάλλοντος, ἡ ὑποδούλωση στά ναρκωτικά, ὁ ἀναρχισμός, ἡ ἐγκληματικότητα, οἱ ἐξοπλισμοί, οἱ φυλετικές καί κοινωνικές διακρίσεις, ὁ φόβος, ἡ ἀνασφάλεια, ἡ ἀπόγνωση καί ὁ μηδενισμός. Ὅλα αὐτά καί ἄλλα ποικίλα καί πολλαπλᾶ πνευματικά ἀδιέξοδα εἶναι τά δυσεπίλυτα προβλήματα τῆς ἐποχῆς μας, πού ὑφαίνουν τό ἀπέραντο ἄγχος τῆς ἀγωνιώδους σύγχρονης ἀνθρωπότητας, προβλήματα πού τοποθετοῦν τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία σέ νέα προβληματική πού πρέπει ὅπωςδήποτε νά ἀντιμετωπιστεῖ.

ΜΕ ΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΘΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΤΕΙ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΘΑ ΕΔΡΑΙΩΘΕΙ Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΙΡΗΝΗ

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία πιστεύει ὅτι ἡ κρίση πού διέρχεται σήμερα ἡ ἀνθρωπότητα, δέν εἶναι τόσο πολιτική καί οικονομική, ὅσο κυρίως καί πρό παντός κρίση πνευματική. Ἡ σημερινή ἐξαθλίωση καί ἐξαχρείωση τῆς Οἰκουμένης εἶναι ἀποτέλεσμα πνευματικῆς μόλυνσεως, καθὼς ὁ ἄνθρωπος μετέβαλε τίς πνευματικὲς του λειτουργίες ἀπὸ θεοκεντρικὲς σέ ἀνθρωποκεντρικὲς. Ὁ πολιτισμὸς περνᾷ κρίση καί ἡ ζωὴ μας ἔχει γίνεи κόλαση, γιατί ὁ ζωντανὸς θεὸς τῆς ἀγάπης εἶναι ὁ μεγάλος ἀπὼν ἀπὸ τὴν ἐποχὴ μας. «Ἄν δέν θέλεις νά ἔχεις τὸ Θεό» ἔγραψε ὁ Τ.Σ. Ἐλιοτ «πρέπει νά ὑποκλιθεῖς στό Χίτλερ ἢ στό Στάλιν». Ἐνῶ κατὰ τὸν Ντοστογιέφσκυ «ἢ ὑπάρχει Θεός ἢ ὅλα ἐπιτρέπονται» ἢ ὑπάρχει ἀθανασία ἢ ἀνηθικότητα. Μόνη λοιπὸν διέξοδος γιὰ νά ἀντιμετωπιστεῖ ἡ κρίση τοῦ σύγχρονου πολιτισμοῦ εἶναι ἡ ψυχικὴ βελτίωση καί πνευματικὴ ἐξύψωση τοῦ ἀνθρώπου, γιατί ἡ ρίζα τοῦ κακοῦ βρίσκεται μέσα στὸν ἴδιο τὸν ἄνθρωπο. Ἡ ἀληθινὴ πρόοδος δέν περνᾷ μέσα ἀπὸ τὸν κόσμον τῆς ὕλης, ἀλλὰ μέσα ἀπὸ τὸν κόσμον τῆς ψυχῆς: «Ἡ ψυχὴ τοῦ πολιτισμοῦ εἶναι ὁ πολιτισμὸς τῆς ψυχῆς», ὅπως εἶχε διακηρύξει ὁ Τόϊμπι.

Ἀπὸ καινούργιες, λοιπὸν, καί ἀνακαινισμένες ἐν Χριστῷ ψυχὲς καί καρδιὲς θά γεννηθεῖ ἡ εἰρήνη. Ἡ ἐσωτερικὴ εἰρήνη εἶναι τὸ ποιητικὸ αἴτιον γιὰ τὴν ἀπόκτηση τῆς ἐξωτερικῆς εἰρήνης. Γι' αὐτὸ καί ἡ Ἐκκλησία ἀναζητᾷ μέσα ἀπὸ τὴ μεταμόρφωση τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου, μέσα ἀπὸ τὴν πνευματικὴ ἀναγέννηση καί νοσηματοδότηση τῆς ζωῆς μέ τὴν ὑπέρβαση τῆς φθορᾶς καί τοῦ θανάτου διὰ τῆς πνοῆς καί δυνάμεως τῆς ἐκ νεκρῶν τοῦ Κυρίου Ἀναστάσεως, νά ἐπηρεάσει τὴν ἀνακαίνιση τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μετέχει στὴν ἱστορία καί τὰ προβλήματα τῆς μέ ἕνα καί μόνον τρόπο, μεταφέροντας τὴν εὐχαριστιακὴ ἐμπειρία τῆς, δηλαδὴ μεταφέροντας «ἃ εἶδε καί ἤκουσε καί αἰ χεῖρες ἐψηλάφησαν» (Α' Ἰω. 1, 1). Φροντίδα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νά ἔλθει ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, νά ἀρχίσουν οἱ ἄνθρωποι νά ζοῦν ἀπὸ ἐδῶ τὴν αἰωνιότητα. Καί ὅταν αὐτὸ ἐπιτευχθεῖ, τότε λύεται καί τὸ πρόβλημα τῆς ὁμαλῆς καί εἰρηνικῆς διαβίωσης: «ζητεῖτε πρῶτον τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καί ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν» (Ματθ. 6, 33). Ἡ βιβλικὴ ἔννοια τῆς εἰρήνης δέν συμπίπτει ἀπλῶς μέ τὴν ἀπουσία πολέμου. Ἡ εἰρήνη αὐτὴ ἢ πάντα νοῦν ὑπερέχουσα (Φιλιπ. 4, 7) εἶναι, ὅπως ὁ ἴδιος ὁ Κύριος εἶπε στοὺς μαθητὲς του τὴ νύκτα τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου, εὐρύτερη καί οὐσιαστικότερη ἀπὸ τὴν εἰρήνη πού ἐπαγγέλλεται ὁ κόσμος: «εἰρήνην ἀφήμι

ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν ὃ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν» (Ἰω. 14, 27). Ἡ βιβλικὴ ἔννοια τῆς εἰρήνης εἶναι βαθιὰ ριζωμένη στὴν ἀμαρτωλότητα τοῦ ἀνθρώπου, ὡς τοῦ μεγάλου ἐχθροῦ τῶν εἰρηνικῶν σχέσεων του μέ τὸ Θεό, τὸ συνάνθρωπο, τὸν ἑαυτὸ του καί τὸν κόσμο.

Ἡ εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ εἶναι μυστικὴ δύναμη, πού πηγάζει ἀπὸ τὴν καταλλαγὴ τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Οὐράνιον Πατέρα. Ἡ ἔννοια τῆς εἰρήνης ταυτίζεται μέ τὴν ἀποκατάσταση τῶν πραγμάτων στὴν ἀρχικὴ προπρωτικὴ τους ἀκεραιότητα, μέ τὴν ἀποκατάσταση, δηλαδὴ, τῶν σχέσεων μεταξὺ Θεοῦ καί ἀνθρώπων. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἐπομένως ἔχει τὸ χρέος, ἐμπνευσμένη ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου καί τὴν πατερικὴ παράδοση, νά ἀνασυντάξει τίς δυνάμεις τῆς καί νά ἀνασυνδέσει τὸν ἄνθρωπο μέ τὸ Θεό καί μέ τὸν κόσμο. Μόνον ἔτσι θά θεραπευθεῖ ἡ περιπέτεια τῆς ἀποστασίας τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸ Θεό, ἡ ὁποία προσδιόρισε σέ μεγάλο βαθμὸ καί τὴν περιπέτεια τῆς σχέσεώς του μέ τὸν κόσμο. Μόνον ἔτσι μπορεῖ νά ἀποκατασταθεῖ ἡ τάξη πού διασαλευτήκε.

Εἰρήνη χωρὶς τὴ μεταφυσικὴ τῆς ποιότητα καί ἀναφορά, εἶναι ὄχι μόνον ἀνίσχυρη νά ἀποκαταστήσει τίς ταραγμένες σχέσεις μεταξὺ ἀνθρώπων καί λαῶν, ἀλλὰ καί ἐπικίνδυνον πρόσχημα πού ἀπεργάζεται τὴν καταδούλωσή τους (Βασιλείου Γιούλτση, ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ, Ἐπιστ. Ἐπετ. Θεολ. Σχολ. Παν. Θεσσαλονίκης, τόμος 13 (2003).

Χρειάζεται ἕνας ἐπανευαγγελισμὸς τοῦ κόσμου ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία θά πρέπει πάντοτε νά ἐπιμένει σέ μιὰ ἐσωτερικὴ ἀλλαγὴ καί ἀναγέννηση τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου. Γιατί ἂν οἱ ἄνθρωποι βελτιώσουν τὸν ἐσωτερικὸν τους κόσμον, αὐτὸ θά ἔχει ἀντίκτυπο στό ἦθος τῆς κοινωνίας καί ἴσως ἀποδειχθεῖ τὸ μόνον ἀντίδοτο στὸν παραλογισμὸ τοῦ πολέμου.

ΤΟ ΧΡΕΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΓΙΑ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΙΑΚΟ ΔΙΑΛΟΓΟ

Ὁ πόλεμος, ὅμως, πάντοτε εἶχε ἕνα ἀντίπαλο ἀφανῆ, πού κάνει τὸ ἔργον του ἀθόρυβα. Ὁ ἀντίπαλος αὐτὸς εἶναι ἡ γλῶσσα, ἡ ὀλοκληρωμένη γλῶσσα τοῦ γνήσιου διαλόγου, μέσα στὴν ὁποία οἱ ἄνθρωποι κατανοοῦν ὃ ἕνας τὸν ἄλλο καί συνεννοοῦνται μεταξὺ τους.

Ὁ πόλεμος ἀρχίζει κάθε φορά ἐκεῖ πού σταματᾷ ἡ γλῶσσα τοῦ διαλόγου, ἐκεῖ πού οἱ ἄνθρωποι δέν καταφέρνουν νά συνδιαλέγονται πιά μεταξὺ τους καί καταφεύγουν ἢ καλύτερα δραπετεύουν στὴν ἀγλωσσία τοῦ ἀλληλοσκοτωμοῦ. (Martin Buber, Ο ΓΝΗΣΙΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΚΑΙ Η ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ, Περιδ. ΕΥΘΥΝΗ 1991, σελ. 202).

Ὁ διάλογος καί ἡ ἀμοιβαία κατανόηση μεταξύ τῶν ἀνθρώπων καί τῶν λαῶν εἶναι ἡ μόνη ἄμυνά μας ἐναντίον τοῦ μίσους καί τῆς καχυποψίας καί τό μόνο θεμέλιο διαρκoῦς εἰρήνης.

Γι' αὐτό ἀκριβῶς ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία συνεχίζοντας τόν ἀπό εἴκοσι αἰῶνων δρόμο της, ὀφείλει νά παραμείνει μιά ἀνοικτή γέφυρα διαλόγου, ὄχι μόνο πρὸς τὸ λοιπὸ χριστιανικὸ κόσμο, ἀλλὰ καί πρὸς τίς ἄλλες θρησκείες.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καλεῖται νά συμβάλει ὄχι μόνο στὴ διαχριστιανικὴ ἀλλὰ καί στὴ διαθρησκευτικὴ συνεννόηση καί συνεργασία γιὰ τὴν ἀπάλειψη τοῦ φανατισμοῦ καί τῆς μισαλλοδοξίας καί τὴν ἐδραίωση τῆς παγκόσμιας εἰρήνης.

Κάθε διαχριστιανικὴ καί διαθρησκευτικὴ συνεργασία γιὰ τὴν προστασία τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου καί κατ' ἐπέκταση τῆς εἰρήνης, μπορεῖ καί πρέπει νά ἀναπτυχθεῖ ἐπὶ τῆ βάσει τῆς ἀρχῆς τῆς ἐνότητας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἀφοῦ κατὰ τὸν ἅγιο Γρηγόριο τὸ θεολόγο: «παρ' ἡμῖν ἀνθρωπότης μία τὸ γένος ἅπαν».

Γιὰ τὴν Ἐκκλησία τὸ πρότυπο τῆς διαλογικῆς ἐνέργειας εἶναι αὐτός ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ πηγή τόσο τῆς ἐνδοθεϊκῆς ἢ ἐνδοτριαδικῆς διαλογικῆς σχέσεως τῶν τριῶν Προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὅσο καί τοῦ ἀποκαλυπτικοῦ καί λυτρωτικοῦ διαλόγου.

Ἡ ἐκφορά σέ πρῶτο πληθυντικὸ πρόσωπο τῶν βουλῶν καί ἀποφάσεων τοῦ Θεοῦ σέ μερικά χωρία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης θεωρήθηκε ἀπὸ τοὺς Πατέρες ὅτι ὑπεμφαίνει συνδιάλεξη μεταξύ τῶν προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος, πού βρίσκονται μεταξύ τους σέ τέλεια κοινωνία ἀγάπης. Ποῖα εἶναι αὐτά τὰ χωρία πού ὑποδηλώνουν διάλογο τῶν τριῶν Θεῶν Προσώπων; Εἶναι τὰ γνωστά χωρία τῆς Γενέσεως: «ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καί καθ' ὁμοίωσιν» (Γεν. 1, 26), «ἰδοὺ Ἀδάμ γέγονεν ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν» (Γεν. 3, 22), καί «δεῦτε καί καταβάντες συγγέωμεν Αὐτῶν ἐκεῖ τὴν γλῶσσαν» (Γεν. 1, 7).

Αὐτὴ τὴ θείαν ἀπὸ διαλόγου προέλευση τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου συνέλαβε ἓνα ὕψιστο πνεῦμα ἤδη προχριστιανικά, ὁ Πλάτων. Μετὰ τὴν Ἁγία Γραφή (Π.Δ.) ὁ Πλάτων ἄσκησε καί δίδαξε στὸν κόσμο ὄλο τὸν διάλογο, τὴν ὕψιστη καί ἱερὴ τέχνη τοῦ «διαλέγεσθαι» πρὸς ἀναζήτηση τοῦ ὑψίστου ἀγαθοῦ.

Ὁ Πλάτων ἀπὸ τοῦ τάφου του, ἀνύποπτος παρέδωσε τὴν ἱερὴν αὐτὴ τέχνη τοῦ διαλόγου στοὺς Ἑλληνες Πατέρες τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Σήμερα ἐμεῖς ἀκολουθοῦμε τὸ Θεό, τὴν Ἁγία Γραφή, τὸν Πλάτωνα καί τοὺς Ἑλληνες Πατέρες τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Μέ βάση τὴν ἀγιογραφικὴ, πλατωνικὴ καί πατερικὴ αὐτὴ παράδοση, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ὀφείλει νά πρωτοστατεῖ σ' ὄλους τοὺς διαχριστιανικοὺς καί διαθρησκευτικοὺς καί ἄλλους διαλόγους. (Μνήμη Μελίτωνος Χατζῆ Μητρ. Γέροντ. Χαλκηδόνας «Χαλκηδόνια» σελ. 142).

Ἡ Ὁρθοδοξία δέν πρέπει νά ἀποφεύγει τὸ διάλογο, ἔστω καί ἂν ὁ ἀπέναντι διαλεγόμενος εἶναι ἄθεος ἢ ἀλλόθρησκος. Ἡ διαλογικὴ αὐτὴ διάθεση πηγάζει ἀπὸ τὴ στάση τοῦ ἴδιου τοῦ Χριστοῦ, πού διαλέχθηκε μέ τελῶνες, πόρνες, τὴ Σαμαρείτισσα, τὴ Χαναναία, τοὺς ληστές, ἀκόμη καί μέ τὸ θρησκευτικὸ κατεστημένο τῆς ἐποχῆς του, παρά τὴν ἀδιαλλαξία τῶν Γραμματέων καί Φαρισαίων, καί ἀκόμη μέ τοὺς πιό προοδευτικούς τῆς ἐποχῆς Του τοὺς Σαδδουκαίους.

Ἡ διαλογικὴ αὐτὴ διάθεση πηγάζει ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸ Θεό πού συνομίλησε καί μέ αὐτόν ἀκόμη τὸν διάβολο. Διαβάζουμε στὸ βιβλίο τοῦ Ἰώβ: «Καί εἶπεν ὁ Κύριος τῷ διαβόλῳ... καί ἀποκριθεὶς ὁ διάβολος τῷ Κυρίῳ εἶπε... καί εἶπεν αὐτῷ ὁ Κύριος... ἀπεκρίθη δέ ὁ διάβολος καί εἶπεν ἐναντίον τοῦ Κυρίου... τότε εἶπεν ὁ Κύριος τῷ διαβόλῳ», (Ἰώβ 1, 7-12).

Ἡ διαλογικὴ αὐτὴ διάθεση ἀπορρέει ἐπίσης ἀπὸ τὴν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία κατὰ τοὺς πρῶτους καί μετέπειτα χρόνους καλλιέργησε τὸ διάλογο πρὸς τοὺς εἰδωλολάτρες, τοὺς αἰρετικούς καί τοὺς ἀλλοθρήσκους. Φωτισμένοι θεολόγοι καί Πατέρες ἔγραψαν συγγράμματα ἀντιρρητικά μέ διαλογικὴ μορφή. Διάλογο ἔκαναν ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας καί μέ τὸν μουσουλμανικὸν κόσμο. Μποροῦμε νά θυμηθοῦμε τοὺς διαλόγους τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ μέ Τούρκους μουσουλμάνους καί τοῦ Ἰωάννη Δαμασκηνοῦ μέ Ἄραβες μουσουλμάνους.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, χωρὶς συγκρητισμοὺς καί χωρὶς νά ἀπολέσει τὴν αὐτοσυνειδησίαν της, ὀφείλει νά ἐξέλθει ἀπὸ μιά ἐγωπαθεῖ αὐτάρκεια, πού οὐσιαστικά τὴν κρατᾶ στὴν ἀπομόνωση, καί νά παραμείνει ἀνοικτὴ ὄχι μόνο στὴ διαχριστιανικὴ, ἀλλὰ καί στὴ διαθρησκευτικὴ συνεννόηση καί συνεργασία πρὸς ἀπάλειψη τοῦ φανατισμοῦ καί τῆς μισαλλοδοξίας καί ἐδραίωση τῆς παγκόσμιας εἰρήνης. Ἡ ἐπικοινωνία εἶναι πανανθρώπινη ἀνάγκη εἰρήνης, σωτηρίας καί ἐπιβιώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ἢ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Γιὰ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ἡ εἰρήνη προϋποθέτει πάντοτε τὴ δικαιοσύνη, «καί ἔσται τὰ ἔργα τῆς δικαιοσύνης εἰρήνη» τονίζει ὁ Προφήτης Ἡσαΐας (Ἠσ. 32, 17).

Ἡ εἰρήνη δέν εἶναι μιά ἀρνητικὴ κατάστα-

ση πού ἐμφανίζεται ὅταν ἀπουσιάζει ὁ πόλεμος. Ἡ εἰρήνη εἶναι μιά θετική κατάσταση πού καλλιεργεῖται μαζί μέ τή δικαιοσύνη. «Ἡ εἰρήνη τῆ δικαιοσύνης συγκεκραμένη θεῖόν ἐστὶ χρῆμα· εἰ δέ θατέρα ἄνευ τῆς ἐτέρας εἶη, λυμαίνεται τῷ τῆς ἀρετῆς κάλλει» διακηρύττει ὁ ἅγιος Ἰσίδωρος ὁ Πηλουσιώτης, (Ἰσίδ. Πηλουσίου Ἐπιστ. 3, 246, P.G. 78, στ. 924).

Ἐπὶ εἰρήνη μεταξύ ληστῶν γιά τήν καταστροφή τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ὑπάρχει καί εἰρήνη μεταξύ λύκων γιά τήν καταστροφή τῶν προβάτων.

Ἡ εἰρήνη συνδέεται ἄρρηκτα μέ τή δικαιοσύνη. Εἰρήνη καί δικαιοσύνη εἶναι δύο ὄψεις τοῦ ἰδίου νομίσματος. Ἡ Ἐκκλησία δέν μπορεῖ νά λέει ὅτι ἐργάζεται γιά τήν εἰρήνη, ἂν παράλληλα ἡ δικαιοσύνη δέν ἀποτελεῖ ἔντονη φροντίδα της. Κατά τόν Ἀπόστολο Ἰάκωβο: «καρπός τῆς δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπεύρεται τοῖς ποιούσιν εἰρήνην» (Ἰακ. 3, 18). Ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, γράφει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, εἶναι «δικαιοσύνη καί εἰρήνη καί χαρά ἐν πνεύματι Ἁγίῳ» (Ρωμ. 14, 17). Ζῶντας ὁ ἄνθρωπος τή δικαιοσύνη, τήν εἰρήνη καί τή χαρά, πού εἶναι καρπός τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ζεῖ τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ καί συνεργεῖ στή φανέρωσή της μεταξύ τῶν ἀνθρώπων (Γεωργίου Ἱ. Μαντζαρίδη, ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ, σελ. 66).

Ἡ δικαιοσύνη εἶναι τό *sine qua non* γιά τήν εἰρήνη. Ὁ θρίαμβος τῆς εἰρήνης ἐπιτυγχάνεται, ὅταν αὐτή συγκαταβιώνει μέ τή δικαιοσύνη καί τά ἀνθρώπινα δικαιώματα. Γι' αὐτό καί στήν Γ' Προσυνοδική Πανορθόδοξη Διάσκεψη τοῦ 1986, διακηρύττεται: «Ἡμεῖς οἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί, ἐπειδή εὐεργετήθημεν ἀπό τήν θεῖαν δικαιοσύνην, ἀγωνιζόμεθα διά μίαν πληρεστέραν δικαιοσύνην εἰς τόν κόσμον καί διά τήν ἐξουδετέρωσιν πάσης καταπίεσεως. Ἐπειδή διακηρύσσομεν συνεχῶς τήν ἐνανθρώπησιν τοῦ Θεοῦ καί τήν θέωσιν τοῦ ἀνθρώπου, ὑπερασπιζόμεθα τά ἀνθρώπινα δικαιώματα δι' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καί ὅλους τοὺς λαούς» (Δαμασκηνῷ Ἀλεξ. Παπανδρέου Μητρ. Ἑλβετίας, ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΣ, σελ. 137).

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ Η ΑΓΑΠΗ

Ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, ὅμως, μαζί μέ τήν εἰρήνη εὐαγγελίζεται καί τήν ἀγάπη. Ἄλλωστε ἡ ἀγάπη ἀποτελεῖ προϋπόθεση γιά τήν ἐπικράτηση τῆς εἰρήνης, καί στό μέτρο πού καλλιεργεῖται μεταξύ τῶν ἀνθρώπων ἡ ἀγάπη, ἐπικρατεῖ καί ἡ εἰρήνη.

Ἡ ἀγάπη μεταμορφώνει τόν ἄνθρωπο καί μέ τή χάρη τῶν μυστηρίων τόν ὁδηγεῖ στή θέωση, τόν ἐντάσσει ὀριστικά στή μακαρία κοινωνία ἀγάπης

τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τό τέρμα τῆς ἀνθρώπινης πορείας καί τοῦ ἀνθρώπινου προορισμοῦ: «ὁ Θεός ἀγάπη ἐστὶ, καί ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει καί ὁ Θεός ἐν αὐτῷ» (Α' Ἰω. 4, 16). Γι' αὐτό καί οἱ ἅγιοι Πατέρες δέν διστάζουν νά λέγουν: «ὁ τήν ἀγάπην ἔχων τόν Θεόν ἔχει» (Μ. Βασίλειος, Ἀσκητικά 2,2, P.G. 31, 885 Β), καί «ὁ κτησάμενος τήν ἀγάπην αὐτόν τόν θεόν ἐκτήσατο» (Μαξ. Ὁμολογητοῦ, κεφάλαια ἀγάπης 4, 100, P.G. 90, 1073).

Ἀλλά λαμπρόν παράδειγμα ἔμπρακτης πρὸς τόν πλησίον ἀγάπης ἀποτελεῖ ἡ μορφή καί πολιτεία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ «ὅς διήλθεν εὐεργετῶν καί ἰώμενος πάντας» (Πράξ. 10, 38). Ὁ ἴδιος ὁ Χριστός τήν ἀγάπην Του τήν ἐπεξέτεινε καί στήθεραπαεία τῶν ὑλικῶν καί σωματικῶν ἀναγκῶν τῶν ἀνθρώπων χορταίνοντας τοὺς πεινασμένους, φωτίζοντας τοὺς τυφλοὺς, ἀνορθώνοντας τοὺς χλωλοὺς, καθαρίζοντας τοὺς λεπρούς, θεραπεύοντας τοὺς κωφοὺς καί ἐγείροντας τοὺς νεκρούς. Στούς δέ μαθητές Του ἀποστέλλοντάς τους στό κήρυγμα, τοὺς ἔδωκε ἐντολή, ὄχι ἀπλῶς νά κηρύσσουν ὅτι «ἤγγικεν ἡ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν, ἀλλά καί ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπρούς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε...».

Καί ὁ πυρσός τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης ἀναρριπίζεται συνέχεια μέ πύρινα κηρύγματα πού συνιστοῦν τήν εὐποίαν. Ὁ Μέγας Βασίλειος ἀναφωνεῖ: «Ἡ ὁ μέν ἐνδεδυσμένον ἀπογυμνῶν λωποδύτης ὀνομασθήσεται, ὁ δέ τόν γυμνόν μὴ ἐνδύον, δυνάμενος τοῦτο ποιεῖν, ἄλλης τινός ἐστὶν προσηγορίας ἄξιος; Τοῦ πεινῶντος ἐστὶν ὁ ἄρτος, ὃν σύ κατέχεις, τοῦ γυμνητεύοντος τό ἱμάτιον, ὃ σύ φυλάσσεις εἰς ἀποθήκας» (P.G. 31, 276), καί ἄλλοῦ γράφει: «Οὐκ ἠλέησας, οὐκ ἐλεηθήσῃ. Οὐκ ἠνοιξας τήν οἰκίαν, ἀποπεμφθήσῃ τῆς Βασιλείας. Οὐκ ἔδωκας τόν ἄρτον, οὐ λήψῃ τήν αἰώνιον ζωήν» (Μ. Βασιλείου πρὸς τοὺς πλουτοῦντας, σελ. 359). Ἀλλά καί ὁ ἱερός Χρυσόστομος προτρέπει τοὺς χριστιανούς: «Πωλείτω ἀγροῦς, πωλείτω οἰκίας καί σκευῆ, χρυσᾶ καί ἀργυρᾶ καί παρεχέτω τοῖς δεομένοις» (P.G. 57, 319). Κατά δέ τόν Ἰσίδωρο τόν Πηλουσιώτη ἔργον τῶν Ἐπισκόπων εἶναι «τῶν πεινῶντων αἰ τροφαί, τῶν διψῶντων τά πόματα, τῶν γυμνῶν τά ἄμφια, τῶν ἀδικουμένων αἰ προστασίαι, τῶν ὀρφανῶν ὀδυρομένων αἰ κηδεμονίαι, τῶν χηρῶν ἡ ἀντίληψις, τῶν ἀρρωστοῦντων αἰ θεραπείαι τῶν ἐν δεσμωτηρίοις αἰ λύσεις» (P.G. 78, 897). Καί κατά τόν Ἰωάννη τόν Δαμασκηνόν: «Ἀστέγους ξενίσωμεν, γυμνοὺς ἀμφιάσωμεν, νοσοῦντας ἐπισκεψώμεθα, πρὸς τοὺς ἐν φρουρᾷ τόν πόδα κινεῖν μὴ κατοκνήσωμεν, τοῖς ἐν ἀνία καί λύπαις τήν χεῖρα ἐκτείνωμεν» (P.G. 14, 1017). Καί οἱ Ἀποστολικές Διαταγές (δ' αἰῶνας) παρήγγελλαν στόν ἱερέα νά τονίζει πρὸς τό Ἐκκλησίασμα: «Τρέ-

φετε καί ἀμφιέννυτε τούς ὑστερημένους, ρύεσθε δούλους, αἰχμαλώτους, δεσμίους, ἐπηρεαζομένους, ἤκοντας ἐκ καταδίκης διά τό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ» (Ρ.Γ. 1, 821).

Ἡ πίστη ἐπομένως στό Χριστό χωρίς διακονική ἀποστολή χάνει τή σημασία της. Τό νά εἶμαστε χριστιανοί μέλη ζωντανά τῆς Ἐκκλησίας σημαίνει νά μιμούμαστε τό Χριστό καί νά εἶμαστε ἔτοιμοι νά Τόν ὑπηρετήσουμε στό πρόσωπο τοῦ ἀδυνάτου, τοῦ πεινασμένου, τοῦ περιθωριακοῦ, τοῦ περιφρονημένου, τοῦ ἄρρωστου καί τοῦ φυλακισμένου καί γενικά αὐτοῦ πού πάσχει καί ὑποφέρει. Νά μή λησμονοῦμε ὅτι μέ τή συχνή Θεία Κοινωνία παίρνουμε μέσα μας τό Χριστό, πού εἶναι ἡ τέλεια ἀγάπη. Καί αὐτός πού κατέχει τό Χριστό, γίνεται κατά χάρη θεός καί μετέχει τῆς Τριαδικῆς ἀγάπης. Γι' αὐτό καί δέν εἶναι τυχαία πού ὁ Κύριος ἐξάρτησε τή συμμετοχή μας στήν Βασιλεία Του ἀπό τό βαθμό τῆς ἀγάπης μας πρός τό συνάνθρωπό μας, πού θά πρέπει μέ τρόπο ἔμπρακτο νά ἐπιδεικνύουμε συνεχῶς.

Ἀπό τή στιγμή πού ὁ Θεός ἔγινε ἄνθρωπος, ἡ σχέση τοῦ ἀνθρώπου πρός τό Θεό δέν μπορεῖ

παρά νά διέρχεται ἀπό τό δρόμο τοῦ πλησίον, καί σ' αὐτό ἀκριβῶς συνίσταται τό μυστήριο τῆς Ἐκκλησίας, ὡς κοινωνίας καί κοινότητος.

Ἀτομική σχέση μέ τό Θεό, μή διερχομένη διά τῶν ἄλλων, δέν νοεῖται στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Μόνο σχέση ἐκκλησιαστική εἶναι νοητή. Αὐτή εἶναι ἡ ἔννοια τῆς Ἐκκλησίας ὡς Σώματος Χριστοῦ καί ὡς εὐχαριστειακῆς σύναξης, γι' αὐτό καί στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία πρό τῆς Θείας Κοινωνίας ἡ ἀγάπη ἀλλήλων προτάσσεται τῆς ὁμολογίας τῆς πίστεως καί τῆς Θείας Κοινωνίας: «Ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους, ἵνα ἐν ὁμονοίᾳ ὁμολογήσωμεν», (Χαλκηδόνια, ἔνθα ἀνωτέρω, σελ. 460).

Ὅταν μιλοῦμε γιά φιλανθρωπία, πρόκειται γιά ὑψιστή κίνηση ἀγάπης τοῦ ἀνθρώπου πρός τό συνάνθρωπο, κίνηση μίμησης τῆς θεϊκῆς πρός τόν ἄνθρωπο ἀγάπης πού ἔφθασε μέχρι καί αὐτῆς τῆς σταυρικῆς θυσίας τοῦ Θεανθρώπου.

Ὅποιαδήποτε, ἐπομένως, ἀδράνεια καί ἀδιαφορία τοῦ κάθε Χριστιανοῦ καί γενικότερα τῆς Ἐκκλησίας μπροστά στό σύγχρονο φαινόμενο τῆς πείνας ὀλοκλήρων λαῶν, θά ταυτιζόταν μέ προδοσία τοῦ Χριστοῦ καί μέ ἀπουσία ζωντανῆς

πίστεως. Γιατί, ὅπως χαρακτηριστικά ἐτόνισε ὁ Μπερντιάεφ, «ἂν ἡ μέριμνα διὰ τὴν ἰδικὴν μας τροφήν εἶναι συχνά θέμα ὑλικόν, ἡ μέριμνα διὰ τὴν τροφήν τῶν συνανθρώπων μας εἶναι θέμα καθαρῶς πνευματικόν».

Ἡ εὐθύνη τῆς Ἐκκλησίας εἶναι τεράστια γιὰ τὴν καταπολέμηση τῆς πείνας καὶ τῆς ἀπόλυτης ἔνδειας, πού μαστίζουν μεγάλες μάζες ἀνθρώπων ἢ καὶ ὀλοκληρῶν λαῶν κυρίως στὸν Τρίτο κόσμο. Δέν μπορεῖ τὴν ὥρα πού ἑκατομμύρια ἄνθρωποι, κυρίως στὶς χῶρες τοῦ λεγομένου Τρίτου κόσμου, πεθαίνουν ἀπὸ τὴν πείνα, οἱ λαοὶ κυρίως τοῦ βορρᾶ νά ζοῦν ὑπὸ καθεστῶς ἀφθονίας καὶ σπατάλης καὶ νά ξοδεύουν τρισεκατομμύρια σέ στείρους ἀλλά φονικούς ἐξοπλισμούς. Τό φαινόμενο αὐτό ὑποδηλώνει σοβαρὴ κρίση ταυτότητας τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, καὶ τοῦτο γιατί:

α) ἡ πείνα ἀπειλεῖ τό θεῖο δῶρο τῆς ζωῆς σέ ἑκατομμύρια ἀνθρώπους,

β) συντρίβει ὀλοκληρωτικά τό μεγαλεῖο καὶ τὴν ἱερότητα τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου καὶ

γ) ὄχι μόνο προσβάλλει τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ σέ κάθε ὑποσιτιζόμενο ἄνθρωπο, ἀλλά καὶ τὸν ἴδιο τό Θεό, ὁ ὁποῖος ἐταύτισε τὸν ἑαυτό του μέ τὸν πεινασμένο ἄνθρωπο: «ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων ἐμοὶ ἐποιήσατε» (Ματθ. 25, 40).

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μέ βάση τὴν ὄντολογικὴ ἐνότητα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, πού ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀπεκάλυψε στοὺς Ἀθηναίους ἀπὸ τοῦ βήματος τοῦ Ἀρείου Πάγου (Πράξ. 24-26), ὀφείλει ὑπερβαίνουσα τὸν ἱερέα καὶ τὸν λευῖτη, νά ἐγκύψει μέ τὴ μορφὴ τοῦ καλοῦ Σαμαρείτη στὸν πληγωμένο σύγχρονο ἄνθρωπο, γιὰ νά ἐπιδέσει τὰ τραύματά του καὶ νά ἀκούσει τό ἄγχος καὶ τό στεναγμό του. Γιατί ἡ φιλανθρωπία εἶναι προέκταση καὶ συμπλήρωση τοῦ πνευματικοῦ ἔργου καὶ τῆς μυστηριακῆς διακονίας τῆς Ἐκκλησίας, πού ὡς Σῶμα Χριστοῦ συνεχίζει τό ἀπολυτρωτικὸ ἔργο τοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς.

Τό χρέος κάθε ὀρθοδόξου χριστιανοῦ εἶναι νά γίνεται «πλησίον» τοῦ ὁποιοῦδήποτε ἀνθρώπου ἀνεξαρτήτως φυλῆς, χρώματος, θρησκείας καὶ γλῶσσας, ἀφοῦ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἴμαστε τέκνα τοῦ ἴδιου Θεοῦ, πλασμένοι «κατ' εἰκόνα Θεοῦ» καὶ ἄρα ἀδελφοὶ μεταξύ μας.

Ἡ αὐθόρμητη ἀδελφικὴ παρουσία ἀγάπης πρὸς ὅλους τοὺς «πλησίον», ἀπλῶς καὶ μόνο διότι εἶναι ἄνθρωποι, ἀναγνωρίστηκε ὡς ἡ πεμπτοσύνη τοῦ χριστιανικοῦ μηνύματος.

Κατὰ τὴ διακήρυξη τῆς Γ' Προσυνοδικῆς Πανορθόδοξης Διάσκεψης, «ἡμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι χριστιανοί, ἐπειδὴ τρεφόμενοι μέ τό Σῶμα καὶ τό Αἷμα τοῦ Κυρίου ἐν τῇ Θεῖᾳ Εὐχαριστίᾳ βιοῦμεν τὴν ἀνάγκην τοῦ μερισμοῦ τῶν δωρεῶν τοῦ

Θεοῦ μετὰ τῶν ἀδελφῶν μας, κατανοοῦμεν πληρέστερον τὴν πείναν καὶ στήν στέρησιν καὶ ἀγωνιζόμεθα διὰ τὴν ὑπερνίκησιν αὐτῶν» (Δαμασκηνοῦ Παπανδρέου, Μητρ. Ἑλβετίας, «ΛΟΓΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΥ», σελ. 95).

Σεβασμιώτατοι,

Κυρίες καὶ Κύριοι,

Τά λόγια τῆς προχριστιανικῆς Ἀντιγόνης πρὸς τὸν Κρέοντα στήν ὁμώνυμη τραγωδία τοῦ Σοφοκλῆ, «δέν γεννήθηκα γιὰ νά μισῶ, ἀλλά γιὰ νά ἀγαπῶ» συμπληρωμένα καὶ ὀλοκληρωμένα μέ τό μέγα μήνυμα τῆς κενωτικῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, πού κορυφώνεται μέ τὴν ἀγάπη πρὸς τοὺς ἐχθρούς, εὐαγγελίζονται τὴν ἀνιδιοτελεῖ ἀγάπη, πού λυτρώνει ἄτομα καὶ λαοὺς καὶ μᾶς ὑποχρεώνουν, ἰδιαίτερα ἐμᾶς τοὺς Ὁρθοδόξους Χριστιανοὺς, νά γίνουμε ἀπόστολοι τῆς ἀγάπης. Ἡ ἀγάπη εἶναι σύμφυτη μέ τὸν ἀνθρώπινο προορισμό καὶ ἀποτελεῖ κριτήριό τῆς ἠθικῆς ποιότητος τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἀγάπη ἐξευγενίζει τὸν ἐσωτερικὸ κόσμο τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἀγάπη ἀφοπλίζει τό μῖσος, ἀναθεωρεῖ τίς ἀντιθέσεις καὶ ἀπαλλάσσει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τό φανατισμό, τὴ μισαλλοδοξία καὶ τὴν προκατάληψη καὶ παγιώνει τὴν εἰρήνην ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς λαοὺς.

Ἐλλογιμώτατε κ. Πρύτανι,

Ἐπειδὴ τό θέμα τῆς ὁμιλίας μου ἀναφέρεται στήν εἰρήνη, τὴ δικαιοσύνη, τὴν ἀγάπη καὶ τὴν ἀδελφосύνη τῶν λαῶν, καὶ ἐπειδὴ, εὐδοκία Θεοῦ, ἐκφωνεῖται ἐδῶ στή χώρα τοῦ φωτός καὶ τῆς Δημοκρατίας, στή χώρα πού ἔπλασε τὸν πιό ἀνθεκτικὸ πολιτισμό, πού σκέπασε μέ τό γόνιμο ἴσκιό του τὴ γῆ ὀλόκληρη, καὶ πού δέν ἔπαυσε νά «μορφοποιῇ καὶ νά ἠνιοχῇ μέχρι σήμερα τὸν στοχασμό τοῦ κόσμου», τὴν Ἑλλάδα, τό λύκνο αὐτό τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, πού στάθηκε γιὰ αἰῶνες τό μυστικὸ κέντρο τῶν προσανατολισμῶν καὶ τῶν πόθων τοῦ κυπριακοῦ ἑλληνισμοῦ, τὸν ὁποῖον, ἀλοίμονο, δέν μπόρεσε νά περιπτυχθεῖ ἐλεύθερο στὶς μητρικὲς τῆς ἀγκάλες, δέν θά μπορούσα νά ἐγκαταλείψω τό βῆμα αὐτό χωρὶς ἀναφορά στή μαρτυρικὴ ἰδιαίτερή μου πατρίδα, τὴν ποτισμένη ἀπὸ ὀδύνη καὶ κλέος Κύπρο· τό ρόδο αὐτό τῶν ἀνέμων πού μαστίζεται καταιγιστικά ἀπὸ παντοίους ἀνέμους, τὴ στενάζουσα καὶ ὀλοφυρόμενη νῆσο τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα, τὴν νῆσο τῶν Ἀχαιῶν, τὴ νῆσο τοῦ σπαραγμοῦ καὶ τοῦ λυγμοῦ, πού ἐπάνω τῆς καμαρώνεται ὁ ἴδιος ἀβρός καὶ βαθυγάλανος ἑλληνικὸς οὐρανός καὶ στὶς ἀκτές τῆς βοστριχίζεται ἀφροστεφάνωτο τό κῦμα τοῦ Αἰγαίου καὶ πού σήμερα δυστυχῶς στενάζει καὶ ὀλοφύρεται ὑπὸ τυραννία δεινὴ. Καὶ τοῦτο γιατί τό ξίφος τοῦ Ἀττίλα ἐξακολουθεῖ νά εἶναι μπηγμένο στήν καρ-

διά της. Καί μένει ἐκεῖ. Καί ἡ καρδιά αἰμάσσει. Καί ἡ ψυχὴ πονάει.

Δέχομαι τὴν ὑψηλὴ αὐτὴ ἀκαδημαϊκὴ διάκριση καὶ δὲν ξεχνῶ τὴν ὀδύνη τῆς Κύπρου, τὴν ὀδύνη τῆς γιὰ τοὺς βεβηλωμένους ναοὺς τῆς, γιὰ τὰ συλημένα καὶ ἐρειπωμένα μοναστήρια τῆς, γιὰ τίς ποδοπατημένες εἰκόνες τῆς, γιὰ τοὺς καταθραυσμένους σταυροὺς τῆς, γιὰ τὰ σπασμένα ἀγάλματά τῆς, γιὰ τίς κουρσεμένες πόλεις καὶ τὰ χωριά τῆς, τὴν Κερύνεια, τὴν Ἀμμόχωστο, τὴ Μόρφου, τὴν Καρπασία, γιὰ τὰ στρατεύματα κατοχῆς καὶ τοὺς μεταφερόμενους ἔποικους, γιὰ τίς λεηλασίες καὶ καταστροφές καὶ τὴ βίαιη παραμόρφωση τοῦ δημογραφικοῦ, ἱστορικοῦ καὶ πολιτιστικοῦ προσώπου τῆς, γιὰ ὅλα αὐτὰ πού παραμένουν ἀκόμη οἱ χαίνουσες πληγές στό ἀκρωτηριασμένο σῶμά τῆς καὶ στὴ θλιμμένη καρδιά τοῦ λαοῦ τῆς. Γιὰ ὅλα αὐτὰ πού θά διακηρῦσσουν στοὺς αἰῶνες τὸ μυσαρὸ ἀμοραλισμὸ τῶν κατακτητῶν καὶ τὴ μικροψυχία καὶ ἀβελτηρία, τὴ ψυχικὴ νέφωση καὶ πνευματικὴ τύφλωση τῶν ἰσχυρῶν τοῦ κόσμου τούτου, τῶν «κοσμοκρατόρων τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου».

Βαρὺ τὸ νέφος πού γιὰ τριάντα τέσσερα τώρα χρόνια σκεπάζει τὸ γλυκὺ οὐρανὸ τῆς Κύπρου. Εἶναι τὸ νέφος τῆς δοκιμασίας τοῦ κυπριακοῦ ἑλληνισμοῦ, τοῦ ὁποῖου σκληρὴ συνεχίζεται τῶν ἐθνικῶν παθῶν ἡ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα. Εἶναι τὸ νέφος τῆς ἀγωνίας γιὰ τὸ συνεχιζόμενο δράμα τῶν δοκιμασιῶν καὶ τῶν θλίψεων, πού τραυματίζουν βαθύτατα τίς φυλλορροοῦσες ἐλπίδες.

Ὁ κυπριακὸς ἑλληνισμὸς, ὅμως, δὲν ἀποδυσπετεῖ καὶ δὲν ἀποκάμνει. Μάχεται καὶ θά μάχεται μέχρι πού, κατὰ τὸν ποιητὴ, νά «ἀνασηκώσῃ τὴν πλάτη ὁ Πενταδάκτυλος» καὶ νά ἀποσείσῃ τὸν Τοῦρκο εἰσβολέα. Μέχρι πού νά αἰθριάσουν καὶ νά μειδιάσουν καὶ πάλιν οἱ οὐρανοὶ τῆς μαρτυρικῆς Καρπασίας, τῆς ἀδούλωτης Κερύνειας, τῆς ὑπερήφανης Μόρφου καὶ τῆς εὐκλεοῦς Ἀμμοχώστου. Μέχρι πού ὁ κυπριακὸς ἑλληνισμὸς νά βγεῖ ἀπὸ τὴ σκιά θανάτου στό ὑπερήφανο φῶς τῆς ἐλευθερίας. Μέχρι πού νά τερματισθεῖ τὸ μαρτύριο τοῦ διχασμοῦ τῆς πατρίδας του. Μέχρι πού νά ἐξευρεθεῖ μία δίκαιη, λειτουργικὴ, βιώσιμη καὶ δημοκρατικὴ λύση, ἐναρμονισμένη μέ τὸ εὐρωπαϊκὸ κεκτημένο καὶ τὸ διεθνὲς δίκαιο, καὶ σύμφωνη μέ τίς ἀρχές τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν καὶ τὰ ψηφίσματα τοῦ Συμβουλίου Ἀσφαλείας. Μπορεῖ ὁ Τοῦρκος εἰσβολέας νά ἐγκληματεῖ κάτω ἀπὸ τὴ φρενίτιδα τοῦ ἐθνοκεντρισμοῦ του. Μπορεῖ γιὰ λίγο νά παγώνουν οἱ ἐλπίδες μας γιὰ δικαιοσύνη. Ὅμως ἡ δικαιοσύνη δὲν μπορεῖ νά παραμείνει μέ χειροπέδες ἐσαεὶ κλεισμένη στό μπουντρούμια. Ἡ δικαιοσύνη δὲν πεθαίνει καὶ δὲν χάνεται, γιατί εἶναι καρπὸς τοῦ Πνεύματος καὶ δῶρο τοῦ Θεοῦ. Ἡ δικαιοσύνη οὐδέποτε καθιλώνεται μόνιμα πάνω στό σταυρὸ, κι ἂν ποτέ ὑποστεῖ μαρτυρικὸ θάνατο ἀνίσταται ἐκ τοῦ τάφου τριήμερη.

Ἡ Κύπρος προώριστα νά ζήσει καὶ θά ζήσει, γιατί οἱ ρίζες τῆς εἶναι πολὺ βαθιές. Εἶναι ρίζες τρισεχλιετοῦς ἱστορίας. ■